

LAUREA

Palstaviljely Hyvinkään kaupungin omistamilla maa - alueilla vuosina 2008 - 2009

• • • • •

Saarentausta, Minna

2009 Hyvinkää

Minna Saarentausta

Palstaviljely Hyvinkään kaupungin omistamilla maa - alueilla vuosina 2008 - 2009

Vuosi	2009	Sivumäärä	57
-------	------	-----------	----

Vuokrapalstaviljelytoiminta on kiinnostava ja ajankohtainen aihe. Laman myötä kotitarveviljelyn suosio on nostanut päätään ja yhä useammat haluavat panostaa pienimuotoiseen hyötykasviviljelyyn. Palstojen hoito on tehokasta hyötyliikuntaa ja lisäksi saadaan terveellisiä ja lisääaineettomia tuotteita ruokapöytään. Viljelyn taloudellinen merkitys ei varsinaisesti ole merkittävä. Kasviksia perusruokavaliossaan käyttävät saattavat kuitenkin saada viljelyharrastuksestaan pientä taloudellista helpotusta unohtamatta kaikkia muita viljelyharrastuksen positiivisia vaikutuksia.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Hyvinkään vuokrapalstaviljelytoiminnan yleisyyttä, laatua, luonnonmukaisuutta, viljelijän muutokuvaa sekä neuvonnan ja mahdollisen lisämaan tarvetta. Tavoitteena oli myös selvittää keinoja ja resursseja toiminnan elvyttämiseen tulevana vuosina. Työ on tehty yhteistyössä Hyvinkään 4 H - yhdistyksen ja vuokrapalstaviljelijöiden kanssa. Käytettyjä tutkimusmenetelmiä olivat kysely palstaviljelijöille sekä teemahaastattelut.

Saatujen tulosten perusteella hyvinkääläinen vuokrapalstaviljelytoiminta eli kukoistuskautaan 1980 - luvulla. Vuosien kuluessa viljelytoiminta on hiipunut, mutta viljelyä harrastaa edelleen noin satakunta perhettä. Tulosten perusteella näyttäisi siltä, että aktiivisimpia viljelijöitä ovat jo eläkkeelle jääneet tai lähellä eläkeikää olevat.

Suurimmat syyt palstaviljelyn harjoittamiseen ovat toiminnasta saatavat huvi ja hyöty. Viljelijät pitivät viljelyä myös kaikkein parhaimpana hyötyliikunnan lähteenä, sosiaalisten taitojen ylläpitäjänä sekä terapeuttisena toimintana. He arvostivat itse viljeltyjen tuotteiden puhtautta ja hyvää makua. Viljelijät toivoisivat aktiivisempaa toiminnan esille tuomista, jotta saataisiin uusia perhekuntia mukaan viljelyyn. Palstatilaa on riittävästi ja viljely perustuu pääosin luonnonmukaisten menetelmien hyödyntämiseen.

Asiasanat: palstaviljely, kotitarveviljely, 4 H - kerhot, luonnonmukaisuus

Minna Saarentausta

The subsistence farming on the cultivated plots owned by the town of Hyvinkää during years 2008 - 2009

Year	2009	Pages	57
------	------	-------	----

There are good grounds for cultivating a plot of land all over the world. It is an interesting and prevailing diversion for many people today. The popularity of subsistence farming has grown due to economic recession. People want to invest in small - scale cultivating of useful plants for instance vegetables and herbs. It is also a very good form of functional training to take care of your own kitchen garden. Everyone can get healthy and organic food, without any kinds of additives, for their diets.

The economical significance of subsistence farming is not so remarkable. Still we have to notice, that people who use a lot of vegetables in their diets will get their healthy food cheaper and they will get many benefits in their lives.

The purpose of this thesis was to study subsistence farming on the rented plots in Hyvinkää region. An attempt was made to find out what kind of people have a plot of their own for subsistence farming , how many families go in for cultivating whether they want some kind of consultation for cultivating, whether there is enough land for cultivating and whether the methods of cultivating are based on organic farming.

The purpose was to find means and resources to develop the activity during the coming years. This project was conducted in cooperation with the 4 H - organisation of Hyvinkää and the farmers.

The methods used were questionnaires and personal theme interviews of the farmers.

The most active time of subsistence farming in Hyvinkää region was the beginning of 1980s. There has been a lot of waning during the later years, but still about 100 families like subsistence farming on the common plots meant for cultivating. The most active farmers in Hyvinkää are those who are retired or near retirement.

The most important reasons for subsistence farming were joy and the other benefits. The farmers thought that cultivating was the best way to functional training, maintaining social skills and it was also considered some kind of therapeutic activity. They appreciated the purity and the good taste of own cultivated products. The farmers hoped to reach new families to find out the benefits of subsistence farming. There were many areas free and available for new people to cultivate with organic methods.

Key words: Cultivating plots, subsistence farming, 4 H - organisation, natural methods

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Palstaviljelyn historiaa	6
2.1	Palstaviljelyn tilanne 2000 - luvulla	6
2.2	Aiheeseen liittyviä käsitteitä	7
2.2.1	Hyöty - ja koristekasvit	7
2.2.2	Kierto- eli vuoroviljely.....	8
2.2.3	Viljelymaa kuntoon	8
2.2.4	Viljelymaan muokkaustoimet.....	9
2.2.5	Kasvimaapalstalle sopiva kasvinsuojelu.....	10
3	Palstaviljelytoiminta Hyvinkäällä.....	12
3.1	Hyvinkään 4 H - yhdistys.....	12
3.2	Hyvinkääläisen palstaviljelyn historia	13
3.3	Palstaviljelyalueet.....	13
3.4	Hyvinkään siirtolapuutarha.....	17
3.5	Palstojen vuokraustoiminta	17
3.6	Neuvontatoiminta	18
3.7	Viljelyn seuranta pelloilla	18
4	Palstaviljely Hyvinkäällä vuosina 2008 - 2009	18
4.1	Tutkimusongelma	18
4.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	19
4.3	Kyselyn toteutus	19
4.4	Teemahaastattelun toteutus.....	20
4.5	Kyselylomake	21
4.6	Teemahaastattelulomake	21
4.7	Aineiston käsittely ja analyysimenetelmät	22
5	Tulosten esittely	22
5.1	Taustatiedot	22
5.1.1	Kyselyyn osallistuneet	22
5.1.2	Vastaajan sukupuoli ja ikä	22
5.1.3	Asuminen	23
5.1.4	Koulutus ja ammatti	25
5.2	Palstaviljely	26
5.2.1	Viljelyvuodet, viljelyoppi	26
5.2.2	Viljelykasvit, palstakoot ja lisämaantarve	27
5.2.3	Lannoitus ja maanparannus.....	28
5.2.4	Kasvinsuojelu.....	29
5.2.5	Viljelyyn käytetty aika ja raha	30

5.2.6	Syitä palstaviljelyn harjoittamiseen.....	31
5.2.7	Neuvonnan tarve	32
5.2.8	Avointen kysymysten satoa	32
6	Tulosten tarkastelu ja analysointi	35
6.1	Taustatekijöitä	35
6.2	Palstaviljely	36
6.3	Vastaajien ehdotukset, toivomukset ja kommentit	38
6.4	Johtopäätökset	39
6.5	Kehittämisehdotukset	40
7	Työn arviointi	42
	Lähteet	44
	Kuvaotsikkoluettelo	46
	Taulukko - otsikkoluettelo	46
	Liitteet	47

1 Johdanto

Kotitarveviljelyn suosio nousee yleensä ajankohtaiseksi taloudellisesti heikkoina aikoina. Suurta taloudellista merkitystä ei viljelystä välttämättä saada, mutta pienen avun se voi perheiden ruokamenoihin lama - aikoina antaa.

Omiksi tarpeiksi viljeltävien tuotteiden merkitys perheiden ruokatalouden vakauttajana oli tärkeässä osassa vielä muutama sukupolvi sitten. Oman kasvimaan satoa hyödynnettiin pitkälle kevääseen. Nykyperheet eivät ole enää riippuvaisia oman maan sadosta, vaan viljelyä pidetään enemminkin hyvänä ja trendikkäänä harrastuksena sekä mielenvirkistysenä.

Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Hyvinkään 4 H - yhdistyksen ja vuokrapalstaviljelijöiden kanssa. Työn tarkoituksena on selvittää hyöty- ja koristekasviviljelyn yleisyyttä, laatua, luonnonmukaisuutta, viljelijän muotokuva sekä neuvonnan ja mahdollisen lisämaan tarvetta tämän päivän Hyvinkäällä. Lisäksi tarkoituksena on selvittää keinoja viljelytoiminnan elvyttämiseksi.

Käytettyjä tutkimusmenetelmiä olivat kysely palstaviljelijöille sekä kyselyä täydentävät teemahaastattelut. Sekä kyselyn toteuttamisessa että lähes kaikissa teemahaastatteluissa oli kyseessä henkilökohtainen tapaaminen vastaajan kanssa. Pieni osa teemahaastatteluista tehtiin puhelimitse.

Palstaviljely - käsitteellä ei ole vakiintunutta määritelmää ja työssä tullaankin käyttämään montaa eri nimitystä kuten oma - ja kotitarveviljely, kasvimaapalsta/ryytimaaviljely ja hyöty - sekä koristekasviviljely. Kaikki edellä mainitut käsitteet tarkoittavat sellaista viljelyä, jossa tuotteita viljellään omiksi tarpeiksi perheen ruokapöytään viljelyä varten erikseen tarkoitulla alueella. Vuokrapalstaviljelyalueet ovat yleensä aarin eli sadan neliön kokoisia ja niitä on peltoalueella useampiakin vierekkäin. Palstapeltojen syys- ja kevätmuokkaukset hoidetaan tavallisesti vuokraavan tahon toimesta. Muutoin palstaviljely perustuu omatoimisuuteen. Vuokrattavaa kasvimaapalstaa viljellään samalla tavalla kuin kotipihan vihannesmaatakin

2 Palstaviljelyn historiaa

Palstaviljelyllä on maassamme jo pitkät perinteet, vaikka hyötykasvien viljely yleistyi Pohjois- ja Suomessa varsin myöhään Keski- ja Etelä-Eurooppaan verrattuna (Aaltonen, Forsblom, Hokka, Kress, Nurmi & Rahtola Rätty 2007, 13). Hyötykasvien viljelyn katsotaan Suomessa saaneen alkunsa keskiaikaisten luostareiden puutarhoista, joiden yksinkertaisissa ryytimaissa viljeltiin lääke- ja rohdoskasveja, mausteita ja talouskasveja. Muita merkittäviä hyötykasviviljelyn innokkaita kokeilijoita ja levittäjiä olivat apteekkarit sekä kartanoiden ja pappiloiden isännät 1700-luvun puolivälissä.

1700 - luvulla, hyödyn aikakaudella puutarha - alan tietämystä pyrittiin tarmokkaasti edistämään ja levittämään myös kansan keskuuteen (Koivunen, Linden & Rappe 2003, 11). Tuolloin yrtit ja vihannekset levisivät tavallisen kansan pihoille ruoanlaittoa monipuolistamaan. Kukin kasvatusta ei ollut pelkästään silmäniloaksi vaan useat niistä kelpasivat rohdoksiin ja värjäykseen, tuoksupusseihin sekä syötävät kukat ruokien koristeeksi. (Lehtinen 2006, 68 - 72.) Sotaretkien tuliaisina Suomeen saapui uusia kasvierikoisuuksia kokeiluun. Kokeilujen edetessä ja viljelytaitojen karttuessa löydettiin maamme oloihin sopivia lajeja ja lajikkeita. Uudet viljelykasvit syrjäyttivät vanhat ja näin kävi myös nauriille perunan viljelyn yleistyessä. (Aaltonen ym. 2007, 13)

Vihannesten ja juurikasvien viljelyn varsinainen yleistymisen tapahtui 1900-luvun alkuvuosikymmenillä. Monilla tehdaspaikkakunnilla työnantajat osoittivat alaistensa käyttöön pieniä viljelypalstoja, joista saatiin tuntuva lisä perheiden ruokatarpeisiin (Lehtonen 2004, 11). Pienimuotoisen hyötykasviviljelyn merkitys korostuu etenkin kriisiaikoina, jolloin monen maan ruokahuolto on valtaosin kotitarveviljelijöiden satojen varassa (Aaltonen ym. 2007, 14).

2.1 Palstaviljelyn tilanne 2000 - luvulla

Kotitarveviljelyllä oli vielä muutama sukupolvi sitten keskeinen merkitys monen perheen ruokataloudessa. Omasta kasvimaasta saatu sato riitti pitkälle kevääseen (Aaltonen ym. 2007, lukijalle sivu), mikäli vain varastointi onnistui. Nykyisin riippuvuus oman hyötytarhan sadosta on vähäinen, johtuen varmasti osaltaan kauppojen laajasta tuotetarjonnasta ja ostamisen helppoudesta. Toisaalta taas tuotteiden tuoreudesta ja säilyvyydestä laadukkaina kauppojen tiskeillä ei ole takuuta, etenkin mikäli kuljetusmatkat ovat pitkät ja varastointitiloissa vähänkään puutteita. Suuri osa kauppojen hyötykasvituotteista on nimittäin ympäri maapalloa tuotettuja. Kasvien määrä on lisääntynyt ruokavaliossamme ja moni kuluttaja tekee jo harkittuja kulutusvalintoja suosimalla lähiruokaa ja luomutuotteita (Karjalainen 2007, 114). Puhdas, itse tuotettu lähiruoka, hyötyliikunta, mielen lepo ja onnistumisen tunne ovat palstaviljelyn parasta satoa. Vuokrapalstaviljelyn etuna on, että myös kerros- ja rivitaloissa asuvat

saavat mahdollisuuden päästä nauttimaan toiminnan eduista. Etuna on, jos palsta sijaitsee melko lähellä kotia, jolloin omaa palstaa tulee hoidettua varmimmin. (Peltola & Koivu 2009, 27.) Kaupungeista ja kirkonkylistä kannattaa tiedustella omaa viljelypalstaa jossa pääsee toteuttamaan itseään (Lehtonen 2009, 27).

Maailmalla on tällä hetkellä menossa valtaisa palstaviljelyvillitys. Kotitarveviljelyn hyödyt on laman myötä huomattu voimakkaasti esimerkiksi Yhdysvalloissa. STT:n toimittajan Päivi Sini-salon viesti Washingtonista on, että taloustaantumaa on lisännyt kotikasvimaiden ja kunnallisten puutarhatonttien määrää huomattavasti maan joka kolkassa. Arviolta 43 miljoonaa amerikkalaiskotia on vuoden 2009 keväällä ollut istutuspuuhissa eli 37 % kotitalouksista. Vielä viime vuonna viljelijöinä oli vain noin 19 % kotitalouksista. (Aamuposti 2009, 12.) Valkoisen talon nykyinen emäntä, Michelle Obama, on aktiivinen palstaviljelyn puolestapuhuja. Valkoisen talon alueelle on perustettu hänen johdolla iso kasvimaat - alue, josta saadaan terveellistä lähiruokaa valkoisen talon keittiöön. (Youtube 2009 a.) Rouva Obama haluaa korostaa terveellisen lähiruokan merkitystä erityisesti nuorten huonoista ruokailutottumuksista johtuvien sairauksien ja muiden ongelmien vähentämisessä. Hän korostaa terveellisen aterian merkitystä nuorten päivittäiseen oppimiseen ja jaksamiseen. (Youtube 2009 b.) Rouva Obama oli ylpeä Valkoisen talon esimerkillisestä kasvimaaprojektista ja sen herättämästä kiinnostuksesta ympäri maailman (Youtube 2009 c).

2.2 Aiheeseen liittyviä käsitteitä

Alla on tarkemmin selitetty työssä käsiteltäviä keskeisiä aihealueita. Aluksi käsitellään hyöty- ja koristekasvimääritelmää, seuraavaksi käsitellään kierto- eli vuoroviljelyä ja laitetaan viljelystä kuntoon sekä mietitään kasvimaaviljelyyn parhaiten sopivaa kasvinsuojelua. Lopuksi annetaan muutama kasvinsuojelu- ja lannoitevinkki.

2.2.1 Hyöty - ja koristekasvit

Kasvimaapalstoilla viljellään pääsääntöisesti yksivuotisia hyöty- ja koristekasveja. Hyöty- ja koristekasviviljelyn raja on nykyisin hieman häilyvä, sillä nykypuutarhoissa saattavat esimerkiksi yrtit ajaa koristekasvien virkaa ja syötävillä kukilla voidaan koristella esimerkiksi ruokia, juomia, salaatteja ja kakkuja. Hyviä syötäviä kukkia ovat mm. ruiskaunokki, kehäkukka, orvokki, krassi ruohosipuli ja yrtti - iiso. (Etelä - Savon Marttapiiriliitto ry 2002, 4.) Hyötykasveihin luetaan kuuluviksi kaikki syötäväksi kelpaavat vihannekset, juurekset ja yrtit.

Koristekasveja käytetään palstoilla maisemointiin ja tuomaan iloa väreillään. Kasvista riippuen voi sillä olla tärkeä merkitys hyötykasvien tuholaitosten karkottajana. Tällainen terveystoimenpide on esimerkiksi samettikukka. (Aaltonen ym. 2007, 188.) Maisemointikasveilla on myös maa-

ta parantava vaikutus. Maisemointikasvit käyvät myös kasvimaan viljelykierron yhdeksi vaiheeksi ja sopivat etenkin vihannesten esikasveiksi. Maisemointikasvit ehkäisevät tautien ja tuholaisten esiintymistä palstoilla. Niiden juuret kuohkeuttavat maata tehokkaasti ja maan multavuus paranee, kun kasvien juuristo ja lehdistö käännetään maahan. Persianapila ja keltalupiini sitovat juuristonsa ilmakehän typpeä, joka jää maaperään hyödyntämään viljelykierron seuraavia kasveja. Maisemointiin sopivia kasveja ovat esimerkiksi aitohunajakukka, isoauriongonkukka, puna- ja kuitupellava, ruiskaunokki, silkkikukat, unikat ja tarhakehäkukka. (Aaltonen ym. 2007, 198 – 199)

2.2.2 Kierto- eli vuoroviljely

Viljelykierrolla tarkoitetaan eri kasvilajien viljelyä vuorovuosina samalla paikalla. Perinteisessä hyötytarhassa kierto tapahtuu kolmi- tai neliportaisesti, ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Vuoroviljelyn etuna on kasvilajien parempi terveys, kun edelliselle lohkolle mahdollisesti pesiytynyt kasvintuhooja jää ilman isäntää lajia vaihdettaessa. Periaatteena on, että samalla lohkolle viljeltävät kasvit eivät saa olla samojen tautien isäntäkasveja. Kolmiportaisessa viljelykierrossa maa jaetaan kolmeen lohkoon. Ensimmäisessä ryhmässä ovat paljon ravinteita vaativat kasvit, kuten kaalit, kurkut, sellerit ja purjo. Toisessa ryhmässä ovat esimerkiksi punajuurikas ja porkkana, jotka tyytyvät kohtalaiseen lannoitukseen. Kolmas ryhmä koostuu typensitojakasveista eli pavuista ja herneistä. Nämä kolme eri ryhmää vaihtavat paikkaa kasvimaapalstalla vuosittain. Suositeltavaa olisi lisätä kompostimultaa syksyisin sille lohkolle, johon on tarkoitus istuttaa keväällä runsaimmin ravinteita vaativia kasveja. Viljelykierron toteuttaminen vaatii pitkäjänteisyyttä, mutta sen avulla saadaan parempia satoja. (Aaltonen ym. 2007, 21,56) Vuoroviljelyn etuna on myös se, ettei siinä käytetä torjunta - aineita tautien ja tuholaisten torjunnassa (Lehtonen 2004,22). Erityisesti ristikkukaisia (mm. kaalikasvit, lantut, nauriit ja retiisit) kasveja vaivaava möhöjuuri torjutaan tehokkaasti viljelykierron avulla (Forsblom 2000, 10).

2.2.3 Viljelymaa kuntoon

Kasvimaaviljelyssä on tärkeää valita kullekin maapalstalle sopiva laji. Toiset kasvit viihtyvät kevyessä hietamaassa kun taas toiset kasvavat hyvin savimaassakin. Maan multakerroksen paksuus ja ravinteisuus on kuitenkin eduksi hyötykasviviljelyssä, sillä kasvit viihtyvät paremmin runsasmultaisessa maassa. Paras tapa parantaa kaikenlaisten maiden viljelyominaisuuksia onkin eloperäisen materiaalin lisäys tarvittaessa vaikka joka vuosi. (Persson & Robild 2005, 120). Lannoitteiden, kalkin ja muiden maanparannusaineiden avulla maahan palaute- taan kasvuun kuluneita ravinteita ja samalla parannetaan maan rakennetta. Ilman näitä toimenpiteitä puutostaudit alkavat vaivata viljelykasveja ja satotaso romahtaa. (Aaltonen ym. 2007, 74.)

Maan oikeanlainen happamuus on tärkeää kaikessa viljelyssä. Hyötykasvit suosivat maata, jonka pH on 6 - 7. Helpoin tapa nostaa maan pH:ta on kalkitus. Kalkitus jaetaan perus- ja ylläpitokalkitukseen. Luomutuotannon periaatteiden mukainen eloperäisten lannoiteaineiden käyttö on oiva tapa nostaa maan pH:ta tai pitää se ennallaan. Tuhka ja tavallinen komposti nostavat myös maan pH:ta. Perunamaalle kalkitusta ei suositella, sillä se aiheuttaa perunarupea. Viljelykierrossa kalkitaan vain niitä kasveja, jotka siitä hyötyvät. Maalaji ja eloperäisen aineksen osuus tulee huomioida kalkitusta suunniteltaessa. (Aaltonen ym. 2007, 45 - 48)

Kompostin katsotaan kuuluvan itsestään selvänä osana kaikkeen puutarhanhoitoon. Hyvä komposti auttaa pitämään maan rakenteen ja elävyyden kunnossa. Säännöllinen kompostin käyttö auttaa maan paksunemisessa ja täten viljavuuden parantamisessa. (Aaltonen ym. 2007, 53.) Komposti on helppo tehdä ja ylläpitää.

Lierot ovat oivia maanparantajia, sillä, käytäviä kaivaessaan ne tuulettavat ja salaojittavat maata. Torjunta - aineiden käytön välttäminen on eduksi lieroille. (Forsblom 2000, 7.) Ainakin Ruotsissa voi postitilauksella tilata kompostimatoja, jotka parantavat maata nopeasti (Persson & Robild 2005, 121). Itsekin matoja voi hankkia kaivamalla jostain lehtikompostista vähintään muutaman sadan madon (= kompostilieron) aloitusmäärä.

Luonnonmukaisen viljelyn perusperiaate on lannoittaa maata ja sen pieneliöitä kasvien sijaan. Orgaanisen eloperäisen aineksen lisäyksen avulla saadaan maan eliöstölle ja hajotustoiminnan tueksi happea. Luonnonlannoitteita käyttämällä ravinteet vapautuvat vähitellen kasvien käyttöön ja vaikuttavat maaperässä usean vuoden ajan. Ne ovat rakeisia ja valmistettu useimmiten joko kananlannasta tai hevosenlannasta. (Aaltonen ym. 2007, 75.) Perssonin ja Robildin mukaan hevosenlanta on hyvää hoitoa vihannesmaalle (Persson & Robild 2005, 119). Kaupallisissa lannoitteissa on selkeät tiedot lannoitteiden sisältämistä ravinnepitoisuuksista ja suositeltavat käyttömäärät eri kasviryhmillä. Väkilannoitteissa ravinteet ovat helppoliukoisessa muodossa ja kasvit pystyvät käyttämään ne nopeasti hyväkseen. (Aaltonen ym. 2007, 49, 74.) Pienillä aloilla väkilannoitteita käyttää helposti liikaa.

2.2.4 Viljelymaan muokkaustoimet

Hyvin tehty muokkaus on olennainen osa onnistuneessa viljelyssä, sillä se kuohkeuttaa maan ja parantaa ilmanvaihtoa. Maa tulisi keväällä muokata kasvukuntoon heti, kun se on hieman kuivahtanut. Muokkaus tasoittaa maan pintaa ja vähentää kuivumista, jolloin vettä jää maahan varastoon viljelykasvien hyödynnettäväksi. Syksyllä muokatun maan pinta möyhennetään kevyesti noin 15 cm:n syvyydeltä jyrsimellä tai kääntötalikolla. Juuri ennen muokkausta levitetään lannoitteet ja mahdollinen kompostimulta maahan. Monivuotiset rikkakasvit tulee poistaa ja tasoittaa maa esimerkiksi rautaharavalla. (Forsblom 2000, 7.) Kevätmuokkauksen

jälkeen maanpintaan tehdään vielä harjut ja penkit, joissa varsinainen viljely tapahtuu (Karjalainen 2007, 104).

Jäykät savimaat olisi muokattava juuri oikealla hetkellä, sillä niiden muokkaaminen ei muuten tahdo onnistua (Aaltonen ym. 2007, 73). Maan tasainen kuivuminen ennen äestystä olisi tärkeää ja niinpä savimailla olisi hyvä tehdä pintaäestys ennen varsinaista äestystä. Tasaustaestys pidentää muokkaus- ja kylvöaikaa ja estää haihtumisen maan pinnasta. Äestyssyvyys olisi hyvä pitää samana kuin kylvösyvyys. (Karjalainen 2007, 104.)

Kasvukauden aikana muokataan maata vain pinnasta. Pintaharaus tasapainottaa kosteutta ja torjuu rikkakasveja sekä vapauttaa typpeä maan humuksesta (Forsblom 2000, 7). Multaamisen eli hoitomuokkauksen tarkoituksena on torjua rikkakasveja sekä estää varren, mukulan tai juuren vihertyminen auringon valon vaikutuksesta. Multausta tehdään esimerkiksi perunalle ja purjolle. (Karjalainen 2007, 104.)

Kasvimaan syysmuokkauksessa maa tulisi kääntää sadonkorjuun jälkeen noin puolen lapionpiston syvyydeltä (Aaltonen ym. 2007, 72). Toimenpiteen tarkoituksena on kääntää maa pakkasen purtavaksi, jolloin routa murustaa paakuiksi käännetyn maan ilmavaksi. Syysmuokkauksen yhteydessä maahan käännetään siihen mahdollisesti levitetty kalkki tai maanparannusaineet. Syysmuokattu maa lämpiää keväällä nopeammin ja kylvötoihin päästään aikaisemmin. (Forsblom 2000, 7.)

Syksyn muokkaustöihin lasketaan kuuluviksi kyntöä edeltävä sänkimuokkaus sekä varsinainen kyntö. Sänkimuokkauksen tehtävänä on torjua rikkaruohoja sekä haudata sadonkorjuun jälkeiset kasvinjätteet maahan. Sänkimuokkauksen avulla voidaan torjua esimerkiksi juolavehneä. (Karjalainen 2007, 105.)

Syksyllä käännetään erityisesti uudet, monivuotisten rikkakasvien vaivaamat tai muuten huonokuntoiset viljelymaat sekä savimaat. Karkeilla ja ilmavilla hiekkamailla voidaan tehdä keväällä ja kuohkeille hyväkuntoisille maille riittää usein kevyt pintaharaus. (Aaltonen ym. 2007, 73.)

2.2.5 Kasvimaapalstalle sopiva kasvinsuojelu

Kasvimaapalstaviljelyssä rikkakasveja, tuholaisia ja tauteja torjutaan parhaiten ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä. Näitä ovat oikea kasvupaikan valinta, kestävien lajikkeiden valitseminen, monipuolinen viljelykierto sekä huolellinen maan ja kasvien hoito. Tehokkain tapa välttää tuhohyönteisiltä on harson käyttäminen. Tuholaisia voidaan torjua myös syöttikasveja käyttämällä. Tällöin syöttikasvi esimerkiksi kiinankaali kerää kaalimaan monet tuholaiset

luokseen ja tuholaiset voidaan tuhota näistä yksittäisistä kasveista ennen kuin ne ehtivät aiheuttamaan suurempaa tuhoa. (Forsblom 2000, 13.) Kotiviljelmillä ei suositella käytettäväksi kemiallisia rikkaruohojen torjunta - aineita. Tuholaisten torjuntaan käytetään muun muassa pyretriinivalmisteita. Ne ovat luonnonmukaisia kasvinsuojeluvalmisteita. Pyretriini hajoaa jo vuorokaudessa, joten on hyvä tehdä useampi ruiskutus muutaman päivän välein. Pölläyttämällä kuivaa tuhkaa tai kalkkia kevyeksi kerrokseksi taimien päälle vähennetään etanoiden ja kirppojen määrää. Mäntysuopaliuksella ja nokkosvedellä voidaan torjua muun muassa kirvoja, kaalikoin ja - perhosen toukkia sekä muita pehmeäihoisia tuholaisia. (Forsblom 2000, 13.)

Luonnonmukaisia torjuntakeinoja on esitelty Puutarha ja piha kirjassa. (Aaltonen ym. 2007, 81.) Alla esimerkkejä:

Nokkosvesi tuholaisille

200g tuoreita nokkosia

2 l kylmää vettä

Nokkoset pilkotaan, vesi lisätään ja päälle nostetaan sopiva paino, joka pitää nokkoset veden alla. Liuoksen annetaan seistä vuorokausi, minkä jälkeen se siivilöidään. Käytettäessä liuos laimennetaan 1:5, ja sillä ruiskutetaan kasveja, joissa on kirvoja tai muita tuholaisia. Tehoa parantaa pari uusintakäsittelyä noin kolmen tunnin välein. Loppu nokkosvesi käytetään lannoitteena. Nokkosvesiruiskute toimii erityisesti tuholaisten karkotteena.

Mäntysuopaliuos

3 - 8 dl nestemäistä mäntysuopaa

10 litraa vettä, noin 20 - asteista

Mäntysuopa sekoitetaan veteen ja liuos käytetään laimentamattomana ruiskutteena kirvoja ja muita pehmytihoisia tuholaisia vastaan. Liuos pesee myös sienitiöitä pois lehdeltä, ennen kuin ne ehtivät tunkeutua kasviin. Mäntysuopaliuosta voi terästä alkoholiilla prosentti verran.

Nokkosvettä voi myös käyttää luonnonmukaisena lannoitteena seuraavan ohjeen mukaisesti. Ohje on Piha ja puutarha kirjasta. (Aaltonen ym. 2007, 80.)

Nokkosvesi lannoitteeksi

1kg tuoreita tai 200g kuivattuja nokkosia

2 rkl talkkia tai kivijauhetta

10 litraa vettä

Nokkoset pilkotaan ämpäriin, johon lisätään myös talkki ja kylmä vesi. Seos jätetään käymään ja sitä sekoitetaan kerran päivässä (talkki ja sekoittaminen ehkäisevät hajuhaittoja). Liuos on valmista noin 10 päivän kuluttua, jolloin se on väriltään tummaa ja sakka on painunut pohjalle. Nokkosvesi eli nokkoskäyte siivilöidään ja säilytetään suljettavissa muovipulloissa tai -kanistereissa. Kasveja lannoitetaan laimennetulla nokkosvedellä (1 osa nokkosuutetta, 10 osaa vettä) joka toinen viikko, sateisella säällä useammin.

3 Palstaviljelytoiminta Hyvinkäällä

Hyvinkään kaupunki sijaitsee Pohjois- Uudellamaalla ja sen pinta - ala on noin 337km². Asukkaita kaupungissa on noin 45000. (Hyvinkään kaupunki 2009 a.) Jääkausi ja jään sulamisvaiheet muokkasivat upean maiseman Salpausselkämuodostumineen ja pitkittäisharjuineen. Ensimmäiset pellot raivattiin Hyvinkään seudun etelä- ja kaakkoisosiin hiesu- ja savialueille. (Hyvinkään kaupunki, ympäristöasiain keskus 1999, 2-3.). Hyvinkään ilmasto - oloihin vaikuttavat muun muassa korkeat harjut, laajat metsäiset moreeniselänteet sekä Salpausselän reu- namuodostumat. Niiden paikallisilmasto poikkeaa jonkin verran jokilaaksojen ilmastosta. Laajojen pelto - alankojen keskilämpötila on jonkin verran harjujen lämpötilaa kylmempi. (Kaukoranta 1997.) Hyvinkään palsta - alueet sijaitsevat kaikki peltoalangoilla. Kasvuvyöhykkeeltään Hyvinkää kuuluu 2 vyöhykkeeseen eli järvien ja peltojen vyöhykkeeseen. Kasveille annettun viljelysuosituksen pohjalta voidaan päätellä miten pohjoisessa kasvi todennäköisesti menestyy. Menestymisvyöhykkeisiin jako tapahtuu talven kylmyyden, kasvukauden pituuden ja lämmön perusteella. Vyöhykesuosituksia ei kuitenkaan ole vihanneksille, sipulikukille, kesäkuille, perennoille tai nurmikolle vaan menestymisvyöhykkeet koskevat vain puuvartisia kasveja. (Kekkilä 2009.)

Palstaviljelyllä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa 4H - yhdistykseltä vuokrattavia, Hyvinkään kaupungin omistamia peltoalueita, joilla viljellään pääasiassa omaan käyttöön meneviä hyöty- ja koristekasveja. Viljely perustuu omatoimisuuteen.

3.1 Hyvinkään 4 H - yhdistys

Hyvinkään 4H - yhdistys on perustettu 15.2.1938 Hyvinkään pienviljelysneuvojaopistolla, nykyisellä Uudenmaan maaseutuopistolla (Lehtonen 2009,5). Kuluneena vuonna opisto liittyi osaksi Hyria koulutus Oy:tä.

4H - nimi on peräisin kansainvälisen liiton neljän sanan alkukirjaimesta: Head - Hands - Heart - Health. Suomessa ne tunnetaan sanoina Harkinta - Harjaannus - Hyvyys - Hyvinvointi. Hyvinvointiin yhdistys on osa Suomen suurinta nuorisojärjestöä. Kaiken kaikkiaan 4H:n kuuluu noin 84000 jäsentä, joista nuorisojäseniä on noin 72000. Yhdistyksen toimintamuotoja ovat käden taidot, askartelu, käsityöt leikit ja pelit, kokkaus, metsä ja luonto, kasvien kasvatusta ja tarkkailu, eläimet, kansainvälisyys, ympäristö ja kierrätys, leirit, retket ja kurssit. (Lehtonen 2009,5)

3.2 Hyvinkääläisen palstaviljelyn historia

Pienpalstojen viljely alkoi Hyvinkäällä noin 35 - vuotta sitten aivan kuin varkain. Paavolan kunnalliskodin silloinen tilanhoitaja jakoi lähitalojen asukkaille peltotilkkuja aikansa. Aktiivisena henkilönä tunnettu 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja Aino Löytty otti toiminnan hoiviinsa vuonna 1974. Hän antoi vuosittain selvitykset Hyvinkään kaupungin maatalouslautakunnalle viljelijöiden määrästä, jonka perusteella kaupunki osoitti viljelyyn sopivat alueet. (Löytty 2008 a.) Nykyisin peltujen vuokrasopimukset tehdään viideksi vuodeksi kerrallaan kaupunkimittauksen ja puistojaoksen edustajien sekä 4H-yhdistyksen välillä. Kuluneena keväänä alkoi järjestyksessä 2. viisivuotiskausi, joka päättyy 31.3.2014. (Kekkonen 2009)

Hyvinkääläisen vuokrapalstaviljelyn kulta-ajaksi voisi sanoa -70-luvun lopun ja -80-luvun alkuvuosien välistä aikaa. Tuolloin vuokrapalstoilla ahersi vuosittain keskimäärin 590 perhekuntaa ja viljelyssä oli 7-8 ha peltoa. Vuokrattavat peltoalat ovat muuttuneet vuosien kuluessa sekä sijainniltaan että kooltaan pienemmiksi. Myös viljelevien perhekuntien määrä on kärsinyt roiman notkahduksen. 1990-luvulla viljelyä harrasti keskimäärin 297 perhekuntaa ja viljelyssä oleva peltoala keskimäärin 2,9ha. 2008 - 2009 viljelyä harrasti keskimäärin 85 perhekuntaa ja viljelyä varten oli peltoa varattu keskimäärin 2,8 ha. (Löytty 2008 a)

Palstaviljely vuodesta 1974 - vuoteen 2009	Viljeleviä perhekuntia keskimäärin	Viljelyssä peltoa keskimäärin (ha)
1970 - luku	320	7
1980 - luku	503	8
1990 - luku	297	2,9
2000 - luku	131	1,2

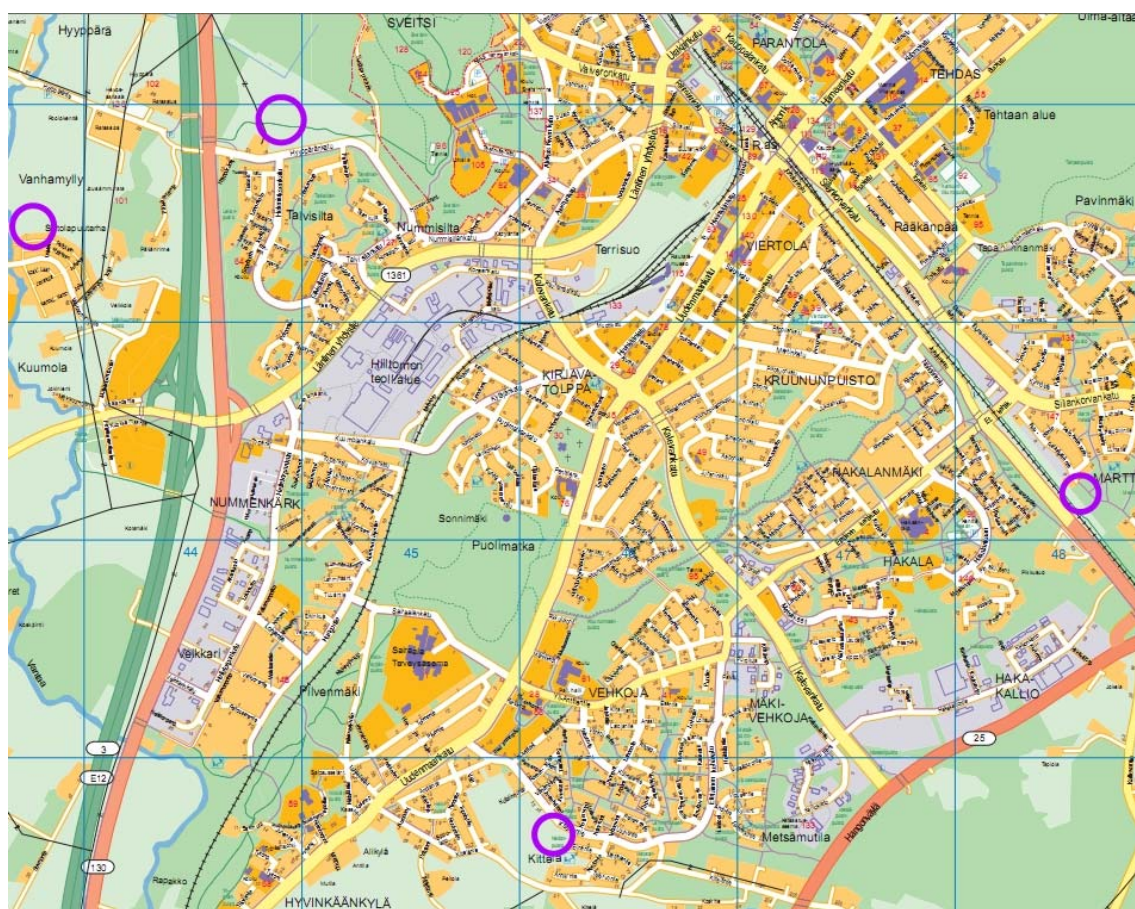
Taulukko 1. Palstaviljelytoiminnan kehitys Hyvinkäällä vuodesta 1974-vuoteen 2009

3.3 Palstaviljelyalueet

Kasvimaapalstaviljelyyn on Hyvinkäällä ollut käytettävissä vuosina 2008 - 2009 noin 2,8 ha peltoa. Viljelyssä on kuitenkin ollut vain noin hehtaari peltoa. Alueita on neljä ja ne sijaitse-

vat eri puolilla Hyvinkäästä. Palsta - alueita pyritään jakamaan toivomusten mukaan. Alueilla on tarkoitus viljellä yksivuotisia kasveja ja kevyitäkään rakennelmia ei saa rakentaa, sillä ne haittaavat pellon kyntö- ja muokkaustoimenpiteitä. (Löytty 2008 b.) Mikäli pellolle välttämättä haluaisi kevyen kasvihuoneen rakentaa, tulee siihen anoa Hyvinkään kaupungilta kirjallista suostumusta.

Pellot kynnetään aina syksyisin ja muokataan keväisin. Kesannointitarve katsotaan pellon kunnan mukaan. Seuraavana viljely kautena Sveitsin pelto on kesannolla ja noin 6 vuotta kesannolla ollut Vanhamyllyn pelto otetaan jälleen viljelyyn. (Kekkonen 2009.)

Kuva 1. Kasvimaapalstaviljelyalueiden sijoittuminen Hyvinkäällä 2009 (Hyvinkään kaupunki 2009 b). Copyright Hyvinkään kaupunki/kaupunkimittaus.

Sveitsin peltoalue (Liite 1) sijaitsee kaupungin pohjoispuolella pienen matkan päässä 130 tiestä ja noin 3 km keskustasta. Alue on turvemaata (Tv). Se on viljelyyn käytössä olevista alueista suurin noin 1,6 ha ja suosituin. Alueen reunoilla on ollut kevytrakenteisia kasvihuoneita joiden viljelijät ovat itse kääntäneet ja muokanneet maansa. Metsäsarka on ollut pitkään vähiten viljelty sarka alueella.

Sveitsin alue on ollut jatkuvassa viljelyssä noin 14 vuotta, ja tästä johtuen alueelle ovat muodostuneet ongelmaksi muun muassa juolavehnä, kylänurmikka, perunarutto, minttu(levinnyt jonkun viljelystä) ja tänä vuonna myyrät ovat haitanneet osaa palstoista. Kylänurmikka on noin 5 - 30 cm korkea heinä. Se on vaikeasti torjuttava rikkakasvi vihannesmailla. Tärkeää olisi pyrkiä sen ennaltaehkäisyyn. Avokesannointi vähentää maassa olevien siementen määrää. Haraus tehoaa kuivissa oloissa taimettuneeseen yksilöön. (Vanhala 2000, 21.)

Noin 4 vuotta sitten alue ojitettiin kaupungin toimesta ja aiemmin vaivana ollut liettymisongelma poistui sen myötä. Alue on hallanarka, joten harson käyttö on suositeltavaa. Alueen erityisetuna on kastelua helpottava oja metsänreunassa. Osa viljelijöistä vierastaa kuitenkin ojan veden käyttöä etenkin tuoreena syötävien tuotteiden kasteluun. Bakteerimäärä kasvien pinnalla saattaa kasvaa liiaksi, jos kasteluvetenä ei ole käytössä juomavesilaatuista vettä (Aaltonen ym. 2007, 41).

Alueella kokeiltuja kasveja ovat muun muassa porkkana, sipulit, herne, salaattit, härkäpapu, salaattifenkoli, mangoldi, peruna, lanttu, yrtit ja tietenkin koristekasvit. (Löytty 2009.) Sveitsin alue jää nyt lokakuusta 2009 kesannolle ja se otetaan jälleen viljelyyn toukokuussa 2011. (Kekkonen 2009).

Vanhamyllyn peltoalue (Liite 2) sijaitsee Hyvinkään länsipuolella(luode) noin 4km keskustasta lähellä Kytäjän suuntaan menevää tietä. Alue on savimaata, lähinnä ehkä hietasavea (HtS). Hiedan ominaisuudet parantavat savea ja hietasavi soveltuukin hyvin puutarhaviljelyyn (Karjalainen 2007, 46). Kooltaan alue on 0,5 ha.

Alueen ongelma oli vuoden 2008 viljelykauden alussa syksyllä 2007 kyntämättä jäänyt maaperä ja huono muokkaus. Alue olikin kuluneen viljelykauden kesannolla ja tästä johtuen osa viljelijöistä siirtyi Sveitsin alueelle. Ongelmana on ollut kasteluveden saannin hankaluus sekä möhöjuuri. Möhöjuuren kurissa pitämiseksi kasvivuorottelun käyttö olisi välttämätöntä(Lehtonen 2004, 22 ja 79).

Vanhamyllyn alue muuttaa tulevana kautena 2010 aiemmin viljelyssä olleelle alueelle. Tämä alue on ollut levossa 5 - 6 vuotta ja sen ongelmana olivat ennen kesannointia juolavehnä ja hukkakaura. Alueella menestyviä kasveja ovat esimerkiksi sipulit, herne ja punajuuri.

Kaskentien peltoalue (Liite 3) sijaitsee Hyvinkäänkylässä Hyvinkään eteläpuolella noin 3km keskustasta lähellä 130 tietä. Alue on hietamaata (HHt, KHt). Hieno hieta on parhaimpia puutarhamaita, mutta karkea hieta voi olla poudanarkaa, jos kastelua ei ole riittävästi (Aaltonen ym. 2007, 46). Alue on kooltaan noin 0,3 ha. Alue on ollut viljelyssä vuodesta 1993 lähtien.

Aino Löytyn mukaan alueen ongelmana on, ettei maa pidätä vettä eikä ravinteita, joten oikea lannoitus on tarpeen. Alueella ei myöskään ole kastelua. Alue on omiaan perunalle ja porkkanalle, mutta siellä viihtyvät myös salaattit, nauris, lanttu sekä kesäkurpitsa. (Löytty 2009.) Tänä vuonna sato näytti keskinkertaiselta. Hyvinkäänkylän koululla oli alueella 2 palstaa, jotka oli hyvin hoidettu. Vuonna 2010 on tarkoitus jättää osa pellostä 4H nuorten käyttöön (Kekkonen 2009).

Martin peltoalue (Liite 4) sijaitsee Martin alueella Hyvinkään itäpuolella (kaakko) Helsinki - Tampere radan vieressä noin 2km keskustasta. Maa on lähinnä hiesusavea (HsS). Hiesusavi on vaikeasti viljeltävää ja sitä ei mielellään suositella puutarhaviljelyyn (Karjalainen 2007, 47). Eloperäisen aineksen lisäys parantaa hiesumaan viljelyominaisuuksia (Aaltonen ym. 2007, 46). Alueen koko on 0,32 ha. Alue on ollut viljelyssä vuodesta 1993 lähtien. (Löytty 2008.)

Martin alueen ongelmana on ollut etenkin kylvöaikaan maanpinnan kovettuminen ja kuorettuminen. Kouraharaa käyttämällä saadaan ongelmaa lievitettyä. (Löytty 2009.) Kastelu hoituu pyörätien toisella puolella olevasta kaivosta, josta on vedetty letku pellon puolelle. Alueella oli viljelyssä muun muassa perunaa, lanttua, punajuurta, porkkanaa, palsternakkaa, kesäkurpitsaa, kurpitsaa, salaattia, hennettä ja persiljaa. Sato näytti kaikkiaan hyvältä. Martin koululla oli alueella kaksi palstaa.

Alue	Pinta - ala (ha)	Maalaji	Ongelmat	Ollut käytössä vuotta
Sveitsin pelto	1,6	Turvemaa	Juolavehna, perunarutto, hallanarkuus	14
Vanhamyllyn pelto	0,5	Hietasavi (HtS)	Möhöjuuri	18 kesanto 6v
Kaskentien pelto	0,3	Hietamaa (HHt, KHt)	Maan huono pidätyskyky, ei ravinteita	16
Martin pelto	0,32	Hiesusavi (HsS)	Maan pinnan kuorettuminen	16
Yhteensä	2,72			

Taulukko 2. Palstaviljelyalueet Hyvinkäällä vuodesta 2009 eteenpäin

3.4 Hyvinkään siirtolapuutarha

Niitä varten, jotka haluavat viljellä monivuotisia kasveja ja ovat valmiit investoimaan enemmän, on Hyvinkäällä oma siirtolapuutarha - alue. Alueella on tällä hetkellä 121 mökkipalstaa, joista reilut 60 on tyhjillään. Mökkitontit vuokrataan viideksitoista vuodeksi kerrallaan ja mökit rakennetaan itse. Tontit ovat kooltaan noin 400 neliötä. Pääasiassa mökit ovat noin 28m² - 35m² suuruisia lautamökkejä, mutta alueella on varattu 20 paikkaa hirsimökeille. Alueelta löytyy myös 15 mökittömäksi tarkoitettua viljelypalstaa, jotka ovat kooltaan myös 400 neliötä ja vuokra - aika 15 - vuotta. Mökkipalstan vuokra on noin 370€ vuodessa ja mökitön palsta puolet tästä eli noin 185€ vuodessa. Alueella on käytössä pintavesiverkosto. Ideana on, että alueella oleillaan pääsääntöisesti 1.4 - 31.10 välisenä aikana vaikka suuri osa mökeistä onkin talviasuttaviksi varusteltu. Ympäri vuotista asumista alueella ei sallita. (Tuominen 2009.) Siirtolapuutarha - alue sijaitsee aivan Vanhamyllyn vuokraviljelypalstojen vieressä.

3.5 Palstojen vuokraustoiminta

Palsta vuokrataan kasvukaudeksi kerrallaan 25€/aari ja puoli aaria 15€. Puolentoista ja kahden aarin maksut noudattelevat edellistä kaavaa. Viljelypalstoja vuokrataan asiakkaan tarpeen mukaan. Pääasiassa vuokrataan aarin palstoja, mutta on mahdollisuus saada suurempiaakin. (Kekkonen 2009.) Kannattaa myös pohtia kimpjavuokrausta ystävien kanssa, jolloin kustannukset ja työmäärä pienenevät ja saa iloa yhdessä puuhailusta. Kokemuksen karttuessa voit sitten harkita suuremman alueen viljelyä.

Palstanvarauspäivästä ilmoitetaan paikallislehdessä huhtikuussa. Varaukset ottaa vastaan uusi 4H-neuvoja Pirjo Kekkonen. (Kekkonen 2009.) Varausta tehdessä viljelijä voi esittää toivomuksen haluamastaan alueesta. Usein viljelijät haluaisivat palstansa samalta alueelta vuosi toisensa jälkeen.

Palstat luovutetaan viljelijöille keväällä heti kun ne on muokattu kylvökuntoon ja lohkottu pikkupalstoiksi sekä merkitty nimikylteillä. Yleensä viljelijät pääsevät aloittamaan oman muokkaus- ja kylvötyönsä toukokuun loppupuolella. Viljelykauden päättyessä syyskuun lopussa palstat on luovutettava pois. Palstalaisten tulee tyhjentää ja siistiä alueensa, jotta pelto päästään kyntämään. Roskat kuljetetaan omaan roskalaatikkoon ja kaikki käytetyt työkalut, kastelukannut, harsot, muovit, narut ja ämpärit tulee viedä kotivarastoon talvisäilöön eikä pellon reunalle kyntömiehen tielle tai myyrien pesiksi. Naatit ja perunanvarret saa jättää pellolle levitettynä, sillä ne lisäävät humusta. Ojia ei missään tapauksessa saa täyttää, jotta veden kulku ei esty. (Löytty 2008.)

3.6 Neuvontatoiminta

4H - yhdistys on aiempina vuosina suorittanut neuvontatoimintaa pääasiassa palstakerholaisille sekä järjestänyt säännöllisiä neuvontatilaisuuksia ja kiertelyä viljelijöiden luona pelloilla. Lopulta tultiin siihen tulokseen, ettei säännölliselle neuvonnalle ole tarvetta (Löytty 2008). Jatkossakaan ei neuvontaa tulla suorittamaan. (Kekkonen 2009).

Apua viljelyyn saa kokeneemmilta viljelijöiltä, kursseilta sekä nykyisin hyvin laajasta alan lehti- ja kirjatarjonnasta. Esimerkiksi paikallislehdissä, Aamuposti ja Viikkouutiset, on ollut kiitettävästi aiheeseen liittyviä artikkeleita.

Nuorille tarkoitettuun palstakerhoon on aiempina vuosina riittänyt osanottajia ja viime vuonna (2007) heitä kokoontui kerran viikossa parikymmentä innokasta 3.-5.- luokkalaista (Lehtonen 2008,5).

3.7 Viljelyn seuranta pelloilla

35 vuotta palstaviljelijöiden parissa työskennellyt Aino Löytty suoritti seurantatutkimusta kiertämällä kesän kuluessa palstoilla ja merkitsemällä muistiin kuinka huolellisesti palstoja oli hoidettu. Seuranta suoritettiin, jotta seuraavana vuonna annettiin etusija niille viljelijöille, jotka hoitivat maansa hyvin ja he myös saivat saman tutun palstan. Seurannalla oli merkitystä, koska aiemmin halukkaita palstan vuokraajia on ollut nykyistä huomattavasti enemmän. (Löytty 2008.)

Nykyisin jokainen halukas saa oman palstan, sillä vapaata tilaa löytyy jokaiselta palstaviljelyalueelta. Tulevaisuudessa ei viljelyä sen kummemmin seurata. Keväällä tarkistetaan, että pellot ovat kylvökunnossa ja syksyisin tarkistetaan, että alueet on siistitty kyntöä varten. Lannoitteita ei myöskään pelloille enää toimiteta 4H - yhdistyksen kautta, vaan jokainen hoi-
taa lannoitehankinnat itse. (Kekkonen 2009.)

4 Palstaviljely Hyvinkäällä vuosina 2008 - 2009

4.1 Tutkimusongelma

Työn tavoitteena oli selvittää Hyvinkään vuokrapalstaviljelytoiminnan yleisyyttä, laatua, luonnonmukaisuutta, viljelijän muotokuva sekä neuvonnan ja mahdollisen lisämaan tarvetta. Esimerkiksi lannoituksessa tai tuholaisten torjunnassa saattaa ilmetä tietämättömyyttä. Kokemattomalle viljelijälle saattaa myös olla vaikeaa valita oman palsta - alueen maaperään

sopivia lajikkeita ja olisi hyvä tietää etukäteen aluetta mahdollisesti vaivanneista ongelmista. Tavoitteena oli myös selvittää keinoja ja resursseja toiminnan elvyttämiseen tulevana vuosina.

Selvitystä varten laadittiin kysely, joka jakautui kolmeen osa - alueeseen. Ensimmäisessä osassa selvitettiin vastaajan taustatiedot, toisessa osassa keskityttiin varsinaiseen viljelyosiin ja lopuksi vastaajalla oli mahdollisuus antaa ehdotuksia viljelytoiminnan elvyttämiseksi sekä esittää toivomuksia ja kommentteja.

Varsinaista kyselyä täydentämään laadittiin teemahaastattelurunko. Teemahaastattelut toteutettiin kasvukauden lopulla vuonna 2009. Kerronnan oli tarkoitus olla vapaata, jolloin haastateltavilta on mahdollisuus saada monipuolisempia ajatuksia ja toiveita esiin.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus

Kyselyyn ja haastatteluihin valittiin vastaajat harkinnanvaraisesti vuokrapalstaviljelyä harjoittavien keskuudesta. Kaikkiaan noin puolet palstan varanneista viljelijöistä vastasivat kyselyyn. On mahdollista, että kyselyn tulokset ovat harhaanjohtavia, sillä harkinnanvaraisen otoksen valintamenettely ei takaa edustavuutta. Tämän johdosta ei ole teoreettisesti perusteltua yleistää otoksesta saatuja tuloksia koskemaan kaikkia Hyvinkään vuokrapalstaviljelijöitä. (Holopainen, Tenhunen & Vuorinen 2004, 19.) Toisaalta taas saattaa olla, että kyselyyn saatiin enemmän vastauksia toteutetulla tavalla kuin mitä olisi saatu, jos kyselyn olisi tehty internet - kyselynä tai postitse palautettavana kyselynä. Suuri osa vastaajista oli nimittäin iäkkäitä henkilöitä, joilla ei ehkä ole internetiä käytössä ja postitse toimitettu kysely olisi saattanut päätyä roskiin, koska kyselytutkimuksia laaditaan nykyään niin paljon.

Kyselylomakkeita oli kolme ja kysymyksiä kaikkiaan 22 kappaletta. Vastaaminen on saattanut tuntua jostakusta pitkältä ja kysymyksiin on saatettu vastata huolimattomasti. On mahdollista, että vastaajat ovat yhdistäneet kysymyksiä toisiinsa, koska ne ovat saattaneet olla yhdistettävissä toisiinsa. Tällöin tutkijan on täytynyt tulkita mihin kysymykseen vastaus varsinaisesti kuuluu, mutta pääsääntöisesti vastaus kuitenkin hylättiin. Osa vastaajista oli valinnut valmiin vastausvaihtoehdon, mutta lisännyt sivuun omia mielipiteitä. Kyselyn toteutusta edesauttoi se, että opinnäytetyön tekijä itse oli etenkin iäkkäämpien vastaajien apuna vastauksen kirjaamisessa. Näin kaikki kysymykset tuli käytyä ainakin heidän kohdallaan läpi huolellisesti.

4.3 Kyselyn toteutus

Kyselylomake laadittiin vuoden 2008 keväällä. Kysely toteutettiin vuoden 2008 kevään - vuoden 2009 syksyn välisenä aikana. Kyselyn toteutustavaksi valittiin henkilökohtainen haastatte-

lu vastaajien kanssa, sillä tämä menetelmä on joustava. Vastaukset saadaan nopeasti ja menetelmä mahdollistaa kysymysten selventämisen ja mahdollisen avun antamisen. (Heikkilä 2008, 67 - 68)

Kysely suoritettiin harkinnanvaraisena otantana (Holopainen ym. 2004, 19). Ajatuksena oli tavata mahdollisimman monta viljelijää eri palsta - alueilta samalla kertaa. Joten kyselyn esittämiseen valittiin palstanvarauspäivä Hyvinkään nuorisotalo Sillassa 26.4.2008. Tässä tapauksessa siis haastattelu-aika ja -paikka olivat parhaat mahdolliset, sillä tilaisuuteen oli odotettavissa viljelijöitä eri viljelyalueilta. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja kyselyyn vastattiin nimettömänä. Lähes kaikki palstanvarausta tehneet olivat halukkaita vastaamaan, vain muutama sanoi olevansa kiireinen tai ettei asia kiinnostanut. Muutamaa vastaajaa autettiin henkilökohtaisesti. Pääasiallinen syy auttamiseen oli se, että vastaajilla oli ongelmia kysymyksien lukemisessa heikentyneen näkökyvyn vuoksi. Kyselyyn vastasi 34 henkilöä.

Loput 9 kyselyä tehtiin kesän 2009 aikana henkilökohtaisilla tutustumis- ja haastattelukäynneillä viljelijöiden luona palstoilla. Viljelijät olivat kiinnostuneita tutkimuksesta ja innokkaita vastaajia. Vuosien 2008 - 2009 aikana keskimäärin 85 viljelijää oli varannut itselleen palstan. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 42 kappaletta, joten noin 49,4 % viljelijöistä vastasi. Tavoitteeksi oli etukäteen suunniteltu otosta, joka olisi noin puolet koko viljelijämäärästä.

4.4 Teemahaastattelun toteutus

Teemahaastattelun (puolistrukturoitu haastattelu) tarkoitus oli olla varsinaista kyselyä tukeva ja kerronnan vapaata. Haastattelurungon avulla oli tarkoitus ohjailta haastattelua haluttuihin tietoihin eli pyrittiin etenemään keskustelun kautta ennalta määrättyihin aihepiireihin. Haastattelutuokioiden oli tarkoitus olla lyhyitä. Haastatteluja ei nauhoitettu vaan haastattelija kirjasi ylös esille tulleet asiat.

Teemahaastattelut suoritettiin syyskuun 2009 ja lokakuun 2009 aikana. Osa tehtiin palstakäyntien yhteydessä ja osa puhelimitse. Haastattelun avulla pystytään kysymysten ja vastaus-ten tarkempaan esittämiseen ja tulkinnanvaraisuuden pienentämiseen. Suuri osa haastateltavista oli erityisen tyytyväisiä siitä, että pääsivät kertomaan mielessä olleista asioista ja he toivoivat vastauksilla olevan edes jonkinlaista vaikutusta toiminnan kehittämisen ja elvyttämisen kannalta.

Alun perin suunniteltiin haastateltaviksi, "ei aiemmin" tai "vasta vähän aikaa viljelleitä", mutta lopulta haastateltiin kaikkia halukkaita. Syy alkuperäiseen ajatukseen oli se, että olisi saatu mielikuva siitä, mitä tuoreen viljelijän mielessä liikkuu viljelyyn liittyvien asioiden suhteen. Lopputuloksesta huomattiin, että oli tärkeää haastatella viljelijöitä viljelyvuosiin kat-

somatta. Teemahaastatteluun valittiin kaikkiaan 11 viljelijää. Tulokset kirjattiin ylös ja liitettiin täydentämään varsinaista kyselyä.

4.5 Kyselylomake

Kyselylomakkeen (Liite 6) alussa ovat kyselyn taustatekijät eli selittävät muuttujat. Loppu kyselystä koostuu tutkittavista asioista eli selitettävistä muuttujista. (Heikkilä 2008, 47.)

Kyselylomakkeessa on osa kysymyksistä samankaltaisia kuin Teppo Leppäsen aiemmin aiheesta laatimassa puutarhatalouden erikoistyyssä vuodelta 1984 "Palstaviljely Hyvinkäällä". Kyselyn runko oli hyvä ja se soveltui joiltain osin tämän kyselyn perustaksi. Lomakkeisiin tuli kaiken kaikkiaan 22 kysymystä. Kyselylomakkeesta pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeä ja helpotäyttöinen, joten lomakkeisiin valittiin pääasiassa ympäröitäviä vaihtoehtoja. Kysely keskittyy kolmeen osioon. Ensimmäisessä osiossa tiedusteltiin vastaajan taustatietoja. Toisessa keskityttiin varsinaiseen palstaviljelyyn ja kolmannessa osiossa eli kaksi viimeistä kysymystä olivat avoimia kysymyksiä, joihin vastaajat saattoivat kirjoittaa omia mielipiteitään.

Osa kysymyksistä (2, 3, 4, 7 ja 9) laadittiin strukturoiduiksi eli suljetuiksi, joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot. Osa kysymyksistä (12, 13, 14 ja 19) oli dikotomisiksi eli niissä kussakin vastausvaihtoehto oli vain kaksi. Vastaamalla "kyllä" näihin kysymyksiin annettiin seuraavaksi vastausvaihtoehtoja, joiden tarkoitus oli tarkentaa kysymystä. Näistä vaihtoehtoista suurin osa oli monivalintakysymyksiä eli vastaajalla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto (kysymykset 13, 14, 15 ja 19). Kysymys 18, "Miksi harjoitatte palstaviljelyä?", kuului myös monivalintakysymyksiin. Kysymykset 1, 10 ja 20 ovat sekamuotoisia eli niissä on viimeisenä vaihtoehtona "muu". (Heikkilä 2008, 50 - 52.) Suurin osa kysymyksistä (5, 6, 8, 11, 16, 17, 21 ja 22) olivat niin sanottuja avoimia kysymyksiä. Kysymys 21 "Ehdotuksia viljelytoiminnan elvyttämiseksi" sekä kysymys 22 "toivomuksia ja kommentteja" kohdat jätettiin viimeiseksi, sillä vastauksille haluttiin jättää riittävästi tilaa. Nämä kysymykset ovat avoimia kysymyksiä joiden tarkoituksena on saada monipuolisempia vastauksia, esimerkiksi uusia näkökantoja tai jopa vartenotettavia parannusehdotuksia. Avoimen kysymyksen ongelma on, että siihen on helppo olla vastaamatta. (Heikkilä 2008, 49 - 50.)

4.6 Teemahaastattelulomake

Teemahaastattelurunko (Liite 7) laadittiin myös keväällä 2008. Sen tarkoitus oli olla haastattelijaa ohjaava ja tukeva tekijä haastattelutilanteessa. Vastaajille sitä ei annettu täytettäväksi. Haastattelija kirjasi esiin tulleet tiedot erilliselle paperille.

Lomake koostui varsinaista kyselyä täydentävistä kysymyksistä. Siinä tiedusteltiin viljelyharrastuneisuutta, viljelyn onnistumista, kasvivalintoja, lannoitevalintoja, viljelykauden aikana esiin nousseita ongelmia, neuvonnan tarvetta, tulevaisuudensuunnitelmia viljelyn suhteen, ehdotuksia toiminnan elvyttämiseksi sekä lopuksi oli mahdollisuus antaa palautetta ja kommentteja.

4.7 Aineiston käsittely ja analyysimenetelmät

Aineisto käsiteltiin SPSS 16.0 ja Microsoft Excel - ohjelmilla. Paperiversiona tehtyjen kyselylomakkeiden kysymysten ja saatujen vastausten tallentaminen kerralla SPSS - tietokantaan oli suuritöinen urakka. Tietoja tallennettaessa huomattiin, että lomakkeissa olevia varsin erityyppisiä kysymyksiä joudutaan hieman muokkaamaan analysoinnin helpottamiseksi.

Tulokset on esitelty sekä prosentteina, että frekvensseinä, koska vastaajajoukon pienuudesta johtuen suurehkolta vaikuttava prosenttiluku voi käytännössä tarkoittaa vain muutamaa vastaajaa. Eniten työssä on kuitenkin käytetty prosenttilukuina ilmaisua.

Monipuolisemman analyysin aikaansaamiseksi käytettiin ristiintaulukointia. Sen avulla tutkitiin muutamien muuttujien riippuvuuksia keskenään. Selittävät muuttujat sijoittuvat luontevasti taustatiedot osioon ja selitettäviä muuttujat sijoittuvat palstaviljelyosioon.

5 Tulosten esittely

5.1 Taustatiedot

Tulokset esitellään hieman eri järjestyksessä kuin ne on kysytty kyselylomakkeissa. Näin tehdään, jotta tulokset kyettäisiin esittämään loogisemmin.

5.1.1 Kyselyyn osallistuneet

Kyselyyn tuli vastauksia 42 kappaletta. Vuosien 2008 - 2009 aikana viljelijöinä oli keskimäärin 85 perhekuntaa, joten vastausprosentti oli 49,4 % kaikista viljelyä harrastaneista perhekunnista. Kaikki vastaukset analysoitiin.

5.1.2 Vastaajan sukupuoli ja ikä

Viljelyaktiivisuudessa sukupuolten välillä oli huomattavissa selkeä ero. Aktiivisista viljelijöistä 62 % oli naisia, 9 % miehiä ja molemmat sukupuolet aktiivisia oli 29 %. Molemmat sukupuolet aktiivisina saattoivat olla joko pariskuntia, samaa perhettä, sukulaisia tai ystäviä. He saattoivat viljellä joko samaa tai esimerkiksi vierekkäisiä palstoja.

Sukupuoli	Vastanneita,kpl	% -vastanneista
nainen	26	62
mies	4	9
molemmat	12	29
Yhteensä	42	100

Taulukko 3. Vastaajien sukupuolijakauma viljelyaktiivisuuden mukaan

Suurin osa vastaajista (lähes 80 %) sijoittui ikäluokkiin 51 - ja yli. Alle 50 - vuotiaita oli vastaajista 19 %. Nuorin vastaajista oli 36 - vuotias ja vanhin oli 80 - vuotias. Yksi vastaajista ei ilmoittanut ikäänsä. Keskimääräinen ikä näyttäisi olevan noin 61 vuotta.

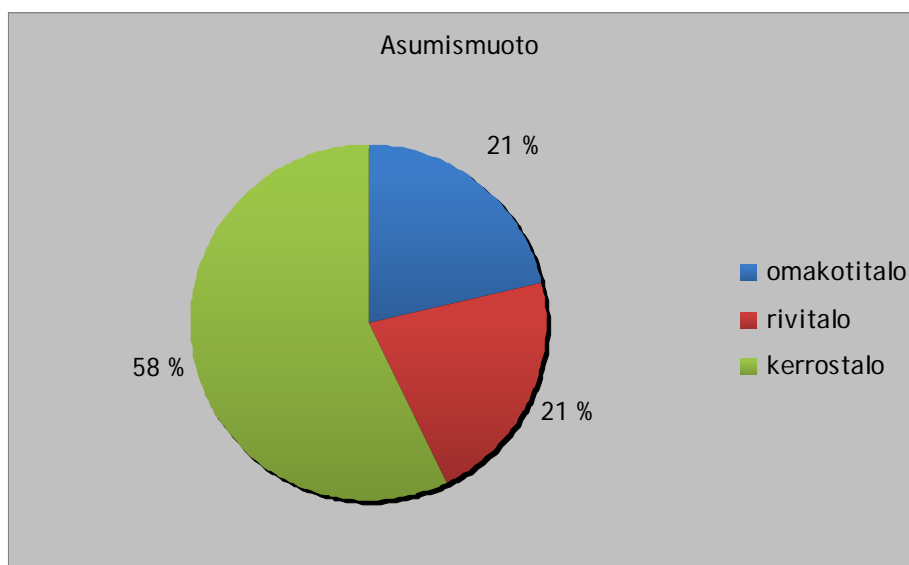
Ikä, vuotta	Vastaajia,kpl	Yhteensä %
alle 50	8	19
51 - 65	16	38
66 - yli	17	41
puuttuvat	1	2
Yhteensä	42	100

Taulukko 4. Vastaajien ikärakenne

5.1.3 Asuminen

97,6 % viljelijöistä oli hyvinkääläisiä ja yksi viljelijä ilmoitti asuinpaikakseen Riihimäen. Tutkimukseen osallistuneista palstaviljelijöistä suurin osa, noin 58 %, asuu kerrostalossa ja loput 21 % rivitalossa sekä omakotitalossa samoin 21 %.

Ristiintaulukoimalla asumismuotoa ja vastaajan ikää huomattiin, että lähes 71 % yli 66 - vuotiaista vastaajista asuu kerrostalossa. Rivitalossa asuu taas suurin osa alle 50 - vuotiaista ja omakotitaloasukkaita on eniten 50 - 65 - vuotiaiden joukossa. Yhden hengen kotitalouksista ei yksikään asunut omakotitalossa vaan suurin osa oli kerrostaloasukkaita.

Kuva 2. Palstaviljelijöiden asumismuoto

Kotitalouteen kuuluvien henkilöiden lukumäärä on keskimäärin 2 henkilöä. Pienin perhekunta oli 1 henkilö, joita vastanneista oli lähes puolet ja suurin oli kuuden henkilön perhe. Muut vastaukset sijoittuivat näiden välille.

Oletettavaa on, että yhden hengen perheessä "kaikki" osallistuvat viljelyyn. Tutkimuksen mukaan kahden hengen kotitalouksista yli puolessa molemmat osallistuvat viljelyyn ja alle puolessa tapauksista vain toinen perheenjäsen osallistuu viljelyyn. Kyselyn suurimmissa perheissä viljely näyttäisi olevan useamman perheenjäsenen harrastus.

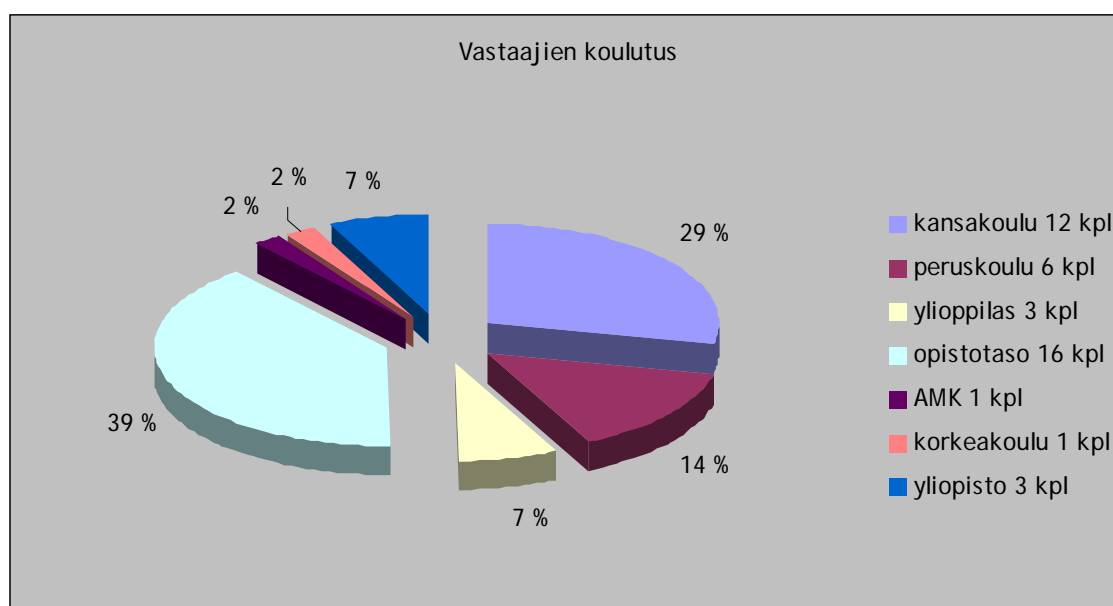
Asuntokunnan koko, henkilöä	Asuntokuntia, kpl	% kaikista
1	20	47,6
2	14	33,3
3	2	4,8
4	3	7,1
5	2	4,8
6	1	2,4
Yhteensä	42	100

Taulukko 5. Palstaviljelyä harjoittavien asuntokuntien jakautuminen koon mukaan

5.1.4 Koulutus ja ammatti

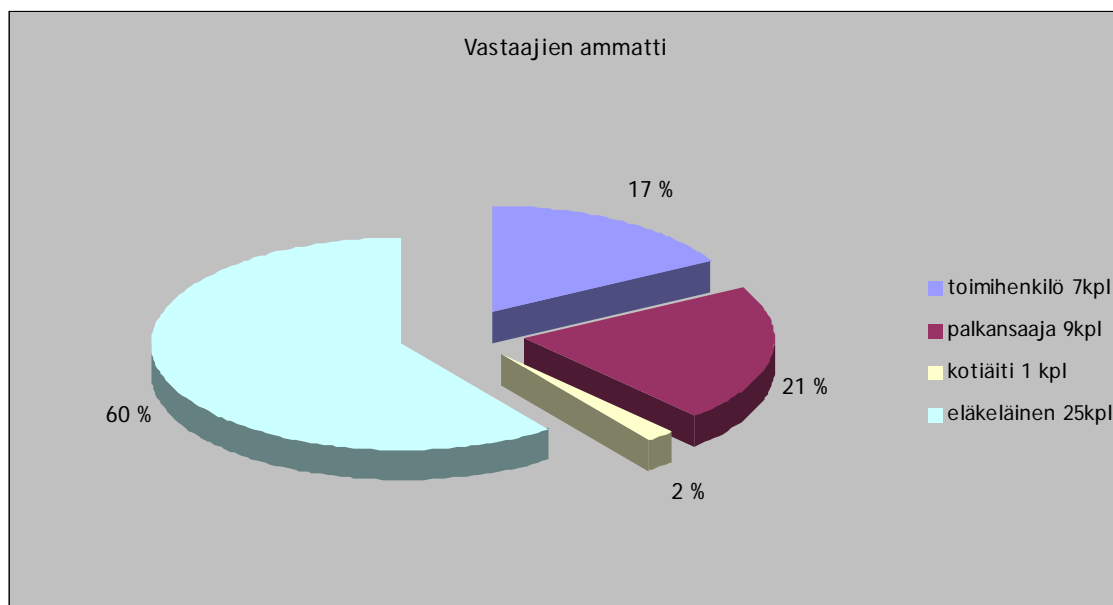
Koulutustaustaltaan viljelijät olivat pääosin tasavertaisia. Lähes 30 % vastaajista oli kansakoulun käyneitä ja lähes 40 % opistotason käyneitä. Loput vastaajista sijoittuvat peruskoulun ja yliopiston käyneiden välille. Ylioppilaita ja yliopiston käyneitä oli molempia saman verran eli yhteensä noin 14 % vastaajista. Peruskoulun käyneitä oli 14 % ja vähiten olivat edustettuna korkeakoulu ja ammattikorkeakoulu yhteensä vajaalla 5 %.

Kansakoulua käytiin 1970 - luvulle asti ja se lakkautettiin peruskoulu - uudistuksen yhteydessä. (Wikipedia, kansakoulu. 2009)

Kuva 3. Vastaajien koulutustausta

Kysymys neljä käsitteli vastaajien ammattia johon oli annettu seitsemän eri vastausvaihtoehtoa. Vaihtoehtoista valittiin vain neljä eriammattia eli vastanneiden joukossa ei ollut yhtään yrittäjää eikä työtöntä. Yli puolet oli eläkeläisiä.

Kuva 4. Vastaajien ammattitausta

5.2 Palstaviljely

5.2.1 Viljelyvuodet, viljelyoppi

Suurimman joukon muodostivat yli 20 vuotta viljelleet, joita vastaajista oli 40,5 %. Toiseksi suurin joukko oli 0 - 5 vuotta viljelleet, joita oli 31 % eli lähes kolmannes tutkimuksessa mukana olleista viljelijöistä. 6 - 10 vuotta viljelleiden osuus oli 21,4 % ja 11 - 19 vuotta viljelleitä 7,1 %. Toisaalta viljelyvuosien jaon olisi voinut tehdä toisellakin tavalla, jolloin olisi päästy samaan lopputulokseen, eli 10 vuotta tai alle viljelleiden osuus on kaikkiaan noin 52,5 % eli yli puolet. Viljelyä vasta muutaman vuoden (kolme tai alle) harrastaneita oli seitsemän viljelijää ja 30 vuotta tai yli harrastaneita oli kymmenen viljelijää.

Viljelyaika, vuotta	Asuntokuntia, kpl	% - kaikista
0 - 5 v	13	31
6 - 10 v	9	21
11 - 19 v	3	7
yli 20 v	17	41
Yhteensä	42	100

Taulukko 6. Kyselyyn vastanneiden viljelyaika vuosina

Verrattaessa vastaajien ikää ja viljelyvuosia todettiin, että alle 10 - vuotta viljelleistä alle 50 - vuotiaiden osuus oli noin puolet. 11 - 19 - vuotta viljelleistä lähes 67 % oli yli 66 - vuotiaita. 20 vuotta ja yli viljelleitä oli eniten ikäluokassa 50 - 65.

Suurin osa, 66,7 %, oli oppinut viljelytaidon kotona. Kotona opitun taidon lisäksi noin 19 % on saanut opetusta koulussa tai kursseilla. Muulla tavoin oppinsa saaneita oli noin 14 % vastaajista. Kohtaan "muu" vastaajat saivat vapaasti kirjoittaa sopivan vaihtoehdon. Alla ovat saadut vastaukset.

- "kirjat"
- "renkinä maalaistalossa"
- "toiminnan ja kantapään kautta"
- "muiden neuvot"
- "aletaan vasta opettelemaan"

Oppimispaikka	Viljelijöitä, kpl	% - kaikista
koti	28	67
koulu, kurssi	8	19
muu	6	14
Yhteensä	42	100

Taulukko 7. Viljelijöiden osuudet viljelytaidon oppimispaikan mukaan

5.2.2 Viljelykasvit, palstakoot ja lisämaantarve

Hyöty- ja koristekasviviljelyä yhdessä harrasti 76 % palstan varanneista. Pelkästään hyötykasveihin keskittyy 24 %. Pelkästään koristekasveja ei viljele yksikään. Naisvastaajista lähes 85 % ilmoitti viljelevänsä sekä hyöty- että koristekasveja, kuten myös 75 % pariskunnista. Miesvastaajista 75 % ilmoitti viljelevänsä vain hyötykasveja. Pelkästään hyötykasveja viljelevistä suurin osa oli 50 - 65 - vuotiaita.

Palstoilla viljellään pääasiassa tavallisia hyötykasveja esimerkiksi porkkanaa, perunaa, punajuurta, palsternakkaa, lanttua, sipuleita, herneitä, papuja, salaatteja, naurista, kurpitsaa, kesäkurpitsaa, maustekasveja, kaalia, retiisiä, mangoldia, selleriä, maa - artisokkaa ja avomaakurkkua. Useat viljelijät ilmoittivat joka vuosi kokeilevansa perinteisten kasvivalintojen lisäksi jotain uutta ja erikoista. Monella palstalla kukki tänäkin vuonna erilaisia koriste- ja maisemointikasveja muun muassa kehäkukkaa, ruiskukkaa ja auringonkukkaa. Niiden osuus viljelystä on kuitenkin pieni. Niiden avulla parannetaan viljelymaan laatua, jaetaan viljelyalat toisistaan, torjutaan tuholaisia sekä tuodaan palstoille värikkyttä ja monipuolisuutta.

Kasvilajit	Viljelijöitä, kpl	% - kaikista
hyötykasvit	10	24
koristekasvit	0	0
molemmat	32	76
Yhteensä	42	100

Taulukko 8. Viljelyn jakautuminen kasvilajeittain

Aarin kokoista palstaa viljeli yli puolet viljelijöistä ja reilu neljännes puolen aarin palstaa. Pienimmät palstakoot olivat 0,1 ja 0,3 aaria ja suurin vuokrattu palsta - alue oli kolmen aarin kokoinen. Sen oli vuokrannut nelihenkkinen perhe. Kyselyn jäsenluvultaan suurin perhe, 6 henkilöä, viljeli aarin palstaa.

Asutokunnan	0,1 aaria	0,3 aaria	0,5 aaria	1 aari	1,5 aaria	3 aaria
koko hlö:ä	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl
1	1	1	6	9	3	
2			4	10		
3				1	1	
4				2		1
5			2			
6				1		
Yhteensä	1	1	12	23	4	1

Taulukko 9. Palstakoon jakautuminen asutokunnittain

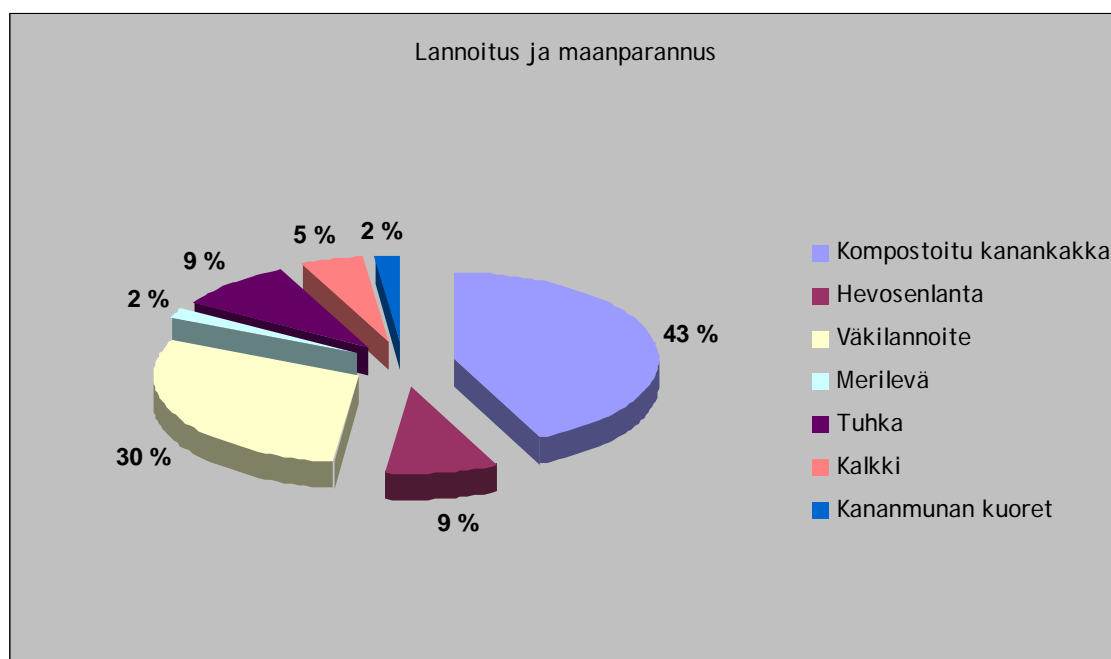
Lähes kaikki (95 %) ovat tyytyväisiä nykyisen palstansa kokoon. Kaksi viljelijää olisi halunnut lisäalaa. Toiselle olisi riittänyt 0,5 aaria ja toiselle 1 aari lisämaata. Molemmat olisivat halunneet lisämaan nykyisen palstansa vierestä. Se ei ollut mahdollista, koska viereiset palstat olivat varattu toisille viljelijöille.

5.2.3 Lannoitus ja maanparannus

Lannoitteita käytti noin 75 % viljelijöistä. 45 % ilmoitti käyttäneensä 4H- yhdistyksen kautta saatua kompostoitua turpeeseen sekoitettua kanankakkaa. Hevosenlantaä käytti kolme viljelijää ja yksi maaseutuopistolta saatua lannoitetta.

Väkilannoitteita oli käyttänyt kymmenen viljelijää. Väkilannoitteet jakautuivat Biolanin, Nykyisen Yaran(entinen Kemira Crow How) Y - lannoitteen ja marketista ostetun kasvilannoit-

teen kesken. Perunalannoitetta oli käyttänyt kolme viljelijää, tuhkaa neljä viljelijää muun muassa sipulille ja pellavalle, kalkkia kaksi, kananmunan kuoria ja merilevää yksi viljelijä kumpaakin. Teemahaastatteluissa tuli ilmi, että muutama vastaaja oli käyttänyt myös vuoroviljelyä.

Kuva 5. Viljelyssä käytetyt lannoitteet ja maanparannusaineet

5.2.4 Kasvinsuojelu

Noin 14 % oli käyttänyt torjunta - aineita kasvinsuojelutarkoituksessa. Vastaajat eivät erikseen nimenneet käyttämiään kemiallisia torjunta - aineita, mutta apua tarvittiin perunaruton, tuholaisten ja rikkakasvien torjuntaan.

Rikkakasvit hävitettiin 99 %:sti kitkemällä ja haraamalla. Kasvinsuojelutarkoituksessa hyödynnettiin myös eri kasveja rinnakkain, nokkosvettä, mäntysuopaliuosta ja tolua.

Muutamit viljelijät olivat käyttäneet kasvinsuojelussa sekä kemiallisia aineita, että luonnollisia yhdessä. Yksi viljelijöistä oli ympäröinyt vastausvaihtoehdoksi sekä "kyllä" että "ei", joten vastaus jouduttiin hylkäämään.

<u>Kasvinsuojelu</u>		
Vaihtoehdot	Vastauksia, kpl	% - kaikista
kyllä	6	14
ei	35	84
puuttuvat	1	2
Yhteensä	42	100

Taulukko 10. Kasvinsuojeluaineiden käyttö

5.2.5 Viljelyyn käytetty aika ja raha

Lähes puolet (45 %) ilmoitti käyttävänsä palstansa hoitamiseen noin 10 - 20 tuntia viikossa. Ajan käytön määrittäminen oli viljelijöiden mielestä hankalaa, koska kauden alussa ja lopussa kuluu enemmän aikaa palstalla tehtäviin töihin kuin kauden keskivaiheilla. Vastaukset perustuvatkin pääosin kauden alun ja lopun keskiarvoihin. Noin 40 % ilmoitti aikaa kuluvan alle 9 tuntia viikossa. Yksi vastaajista oli jättänyt ajankäyttökohdan täyttämättä. Keskimääräinen viljelyaika kauden alussa ja lopussa näyttäisi olevan noin 11 tuntia viikossa.

Ajankäyttö h/vk	% - vastaajista	vastaajia, kpl
alle 9 h	41	17
10 - 20 h	45	19
21h ja yli	12	5
puuttuvat	2	1
Yhteensä	100	42

Taulukko 11. Viljelijöiden palstojen hoitoon käyttämä aika tunteina viikossa kasvukauden alussa ja lopussa

Rahaa viljelyyn käytettiin vaihtelevasti. Yli puolet käytti palstaviljelyyn rahaa 50 - 100 euroa kasvukauden aikana. Noin kolmannes viljelijöistä käytti alle 50 euroa ja yli 100 euroa 14,3 % vastaajista. Yksi henkilö ei vastannut kysymykseen. Palstavuokraan kuluu aarin palstalla 25 euroa ja puolen aarin palstalla 15 euroa. Yksi vastaajista ilmoitti rahaa kuluvan kasvukauden aikana noin 6 euroa. Hän on töissä 4H - yhdistyksessä ja viljely on ilmaista. Kaksi vastaajaa oli käyttänyt viljelyyn noin 200 euroa kasvukauden aikana. Keskimääräiset kulut näyttäisivät olevan noin 63 euroa.

Ajankäytöllisesti 50 - 200 euroa käyttäneet kuuluivat pääsääntöisesti siihen ryhmään, jotka ilmoittivat viihtyvänsä palstoillaan keskimääräisesti 10 - 20 tuntia viikossa. 0 - 49 euroa käyttäneitä oli eniten alle 9 viikkotuntia palstanhoitoon käyttävien joukossa.

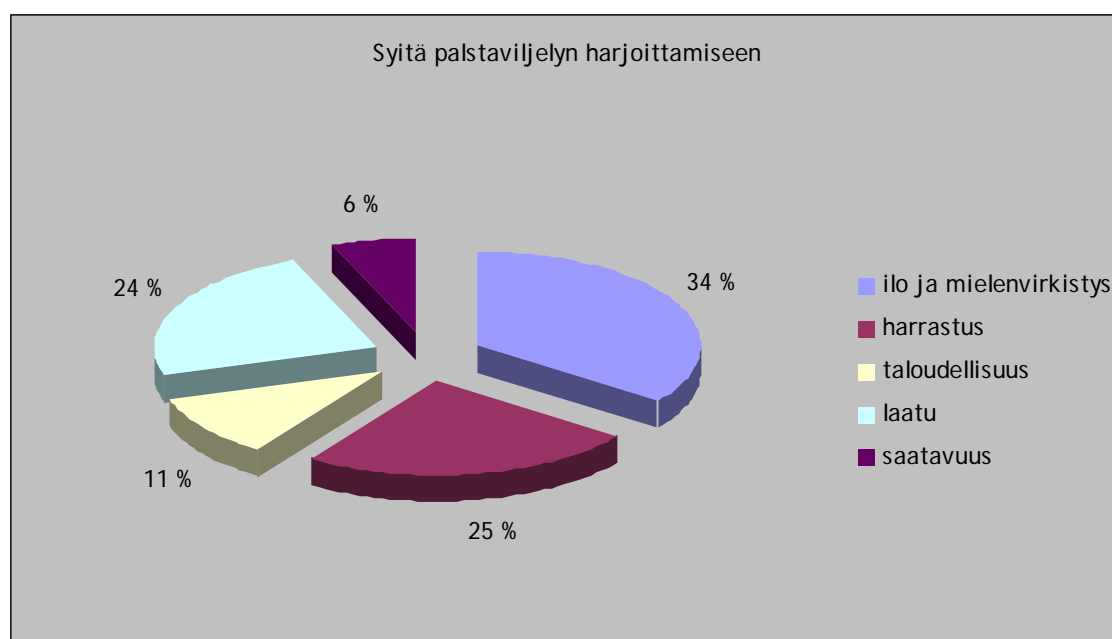
Kulut	Vastaajia, kpl	% - kaikista
0 - 49	13	31
50 - 99	22	53
100 - yli	6	14
puuttuvat	1	2
Yhteensä	42	100

Taulukko 12. Viljelijöiden arvioimat kulut kasvukaudelta

5.2.6 Syitä palstaviljelyn harjoittamiseen

95 % viljelee omaksi iloksi ja mielenvirkistykseksi. Noin 67 % piti viljelyä harrastuksena. Lähes 30 % mielestä viljely on taloudellisesti kannattavaa. Itse viljeltyjen tuotteiden laatua arvosti noin 65 % vastaajista. Lähes 17 % ilmoitti, että tuotteita on vaikea saada kaupasta. Yksikään ei ilmoittanut viljelevänsä tuotteita myyntitarkoituksessa.

Verrattaessa sukupuolta ja syitä viljelyn harjoittamiseen todettiin naisten arvostavan enemmän itse viljeltyjen tuotteiden laatua kun taas miehet pitivät viljelyä harrastuksena.

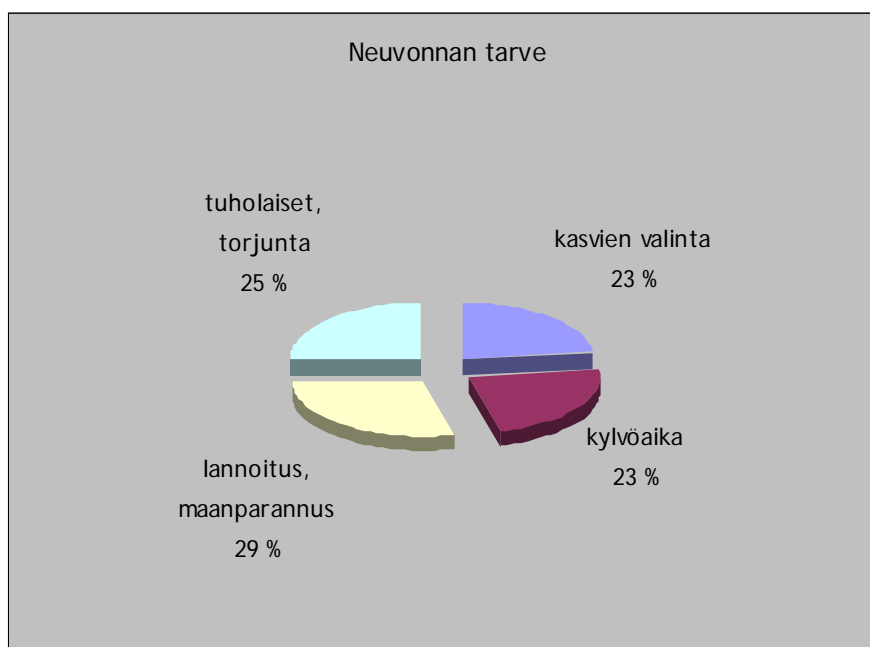

Kuva 6. Viljelyn motiivit

Tässä kysymyksessä oli mahdollisuus valita monta eri vaihtoehtoa. Tämän vuoksi prosenttiluvut ovat erilaiset taulukossa ja tekstissä.

5.2.7 Neuvonnan tarve

Viljelyneuvonnalle oli selkeää tarvetta, sillä noin 43 % ilmoitti haluavansa neuvontaa. Vastaukset jakautuivat tasaisesti kaikkien valmiiksi annettujen vaihtoehtojen kesken. Eniten neuvontaa haluttiin lannoituksen ja maanparannuksen sekä tuholaisien ja niiden torjunnan suhteen. Noin 57 % ilmoitti pärjäävänsä omilla tiedoillaan ja saavansa lisäoppia viljelyn myötä. Osa ilmoitti jakavansa kokemuksen myötä karttunutta tietoa muille viljelijöille tarpeen mukaan.

Kuva 7. Viljelijöiden toivomuksia neuvonnan kohdistamisesta

Verrattaessa viljelyyn käytettyjä vuosia ja neuvonnan tarvetta huomattiin, että alle 10 vuotta ja yli 20 vuotta viljelleet halusivat neuvontaa, mutta 11 - 19 vuotta viljelleet eivät.

5.2.8 Avointen kysymysten satoa

Noin puolet viljelijöistä oli halukkaita antamaan ehdotuksia viljelytoiminnan elvyttämiseksi. Alla on luettelo ehdotetuista asioita

- "Mainostaminen ja markkinointi esimerkiksi lehdissä enemmän/artikkelit"
- "toiminnan esilletuonti netissä"
- "teemapäivien järjestäminen"

- "tarvittaisiin innokasta vetäjää"
- "opastus tarpeen"
- "oppitunnit uusille ja vanhoille viljelijöille"
- "aikuisillekin palstakerhoja tai peruskursseja"
- "esimerkiksi pieni ytimekäs opas"
- "nuoria perheitä voisi innostaa viljely, jos lapsille olisi turvallinen leikkipaikka lähellä tai ajanvietettä vanhempien viljelyn ajaksi"
- "isovanhemmat voisivat ottaa lapsenlapset mukaan palstoille"
- "nuorille infoa viljelyyn innostamiseksi"
- "helppohoitosten kasvien esittely"
- "palstaviljely on terapiaa ja henkistä valmennusta"
- "sosiaalisen merkityksen esiin tuominen"
- "kaikista parasta hyötyliikuntaa"
- "palstavuokran pitäminen sopivana, ei korotusta"
- "paremmat palstamaat, kastelu ja juolavehna ovat ongelma"
- "toimintaa laman vaikutuksia vastaan"
- "työttömät pelloille, koulutusta"
- "sukulaisille voi antaa tuotteita"
- "palstaviljelijät voisivat levittää tietoa ja innostaa esimerkillä viljelyyn"

Useat vastaajat ehdottivat palstaviljelyn parempaa esille tuomista lehdissä esimerkiksi erilais-
ten artikkelien muodossa tai internetissä. Monta ehdotusta tuli myös teemapäivien ja opas-
tuksen järjestämisestä. Toiminnalle toivottiin innokasta vetäjää ja aikuisille omaa palstaker-
hotoimintaa tai peruskursseja. Ehdotettiin myös paikallisen oppaan tekemistä palstaviljelijöil-
le. Nuoret perheet toivotettiin tervetulleeksi palstaviljelyn pariin ja isovanhempia kehoitettiin
ottamaan lastenlapsia mukaan palstoille. Viljelytoiminnan kaikin puolin terveyttä edistäviä
ominaisuuksia pidettiin hyvin tärkeinä. Sen myös katsottiin olevan oiva apukeino laman vaiku-
tuksia vastaan.

Toivomuksia ja kommentteja annettiin myös kiitettävästi.

- "parempi muokkaus, riittävän syvältä ja parempi kyntö mielellään syksyllä!"
- "hyötykasvit vaativat multaa"
- "kastelujärjestelmän kehittäminen"
- "Vehkojalta puuttuu vesi - tosi kurjaa(Kaskentien palsta)"
- "Sveitsin pellon viljelyn jaksottaminen"
- "kunnon ojitus pelloille"
- "mahdollinen rikkaruohomyrkytys"

- "lähitalleilta lantaa pelloille syksyisin"
- "varastotila olisi hyvä"
- "palsta voisi olla vakituinen, koska maanparannustyöt menevät muuten hukkaan"
- "tiedotus on ollut heikkoa"
- "esiintynyt joskus ilkivaltaa"
- "millähän varkauksia voitaisiin vähentää? Moni lopettaa viljelyn, kun varas vie parhaat päältä"
- "olisi kiva päästä aikaisemmin viljelemään"
- "neuvojan kiertäminen palstoilla"
- "4H - yhdistys voisi ottaa maanäytteet ja antaa lannoitusohjeet tulosten mukaan"
- "lannoite 4 H - yhdistyksen kautta olisi hyvä"
- "vuokra - ajan pidentäminen lokakuun loppuun (sään suosiessa)"
- "syksyllä voisi järjestää elonkorjuujuhlat"
- "juolavehnäongelmaan paneutuminen(kesannointi)"
- "myyrät vaivana viime ja tänä vuonna"
- "olen saanut perunan ja sipulin täysin omasta takaa"
- "on hienoa, että koululaisia "palstotetaan". Joku saa kipinän myöhemmin."
- "sokerijuurikkaan kokeilu meinasi tyssätä siementen huonoon saantiin"
- "hieno asia, kun Aino on usein neuvonut palstoilla"
- "maahanmuuttajat ovat ahkeria viljelijöitä ja hoitavat muokkauksen itse. Kaupunginpuutarhuriin oltu yhteydessä, jotta rakennelmia ei tarvitsisi purkaa"
- "kasvit hyvin kasvaneet, runsaat sadot. Kiitos!"
- "hienoa kun on mahdollisuus viljellä. Toivottavasti ei lopu koskaan!"

Eniten vastaajien mieltä oli kirvoittanut epäonnistuneet kyntö- ja muokkaustoimet. Syyskyn-
töä pidettiin tärkeänä ja maan muokkausta riittävän syvältä. Kastelujärjestelmän parantamis-
ta toivottiin useassa lomakkeessa. Martin pelto on ainoa, jossa on vettä saatavilla vesijohto-
verkostosta. Sveitsin pellon reunassa on oja, mutta se kuivuu aika ajoin. Moni vastaaja oli
tyytyväinen kuluneeseen kasvukauteen ja satoihin sekä Ainon antamaan neuvontaan (ennen
vuotta 2009). Viljelystä vastaavan tahon ja viljelijöiden välille toivottiin aktiivisempaa yhteis-
toimintaa. 4 H - yhdistyksen toivottiin antavan pelloille sopivia lannoitusehdotuksia sekä toi-
mittavan lannoitteen entiseen tapaan halukkaille. Osa viljelijöistä oli ollut yhteydessä kau-
punginpuutarhuriin, jotta ahkerat maahanmuuttajaviljelijät voisivat pitää rakentamansa kas-
vihuoneet Sveitsin alueella. Sveitsin pellon viljelyn jaksottamista toivoi moni viljelijä. Alue on
noin 1,6 hehtaarin kokoinen ja ensi kesänä koko alue on kesannolla. Pellon metsänpuoleinen
reuna on vuosia ollut vähemmällä viljelyllä ja viljelijät toivoisivat reunan olevan viljelyssä
tulevana kasvukautena. Jatkossakin alueelta voisi aina olla osa kesannolla ja osa viljelyssä.
Ehdotettiin myös elonkorjuujuhlien järjestämistä syksyllä.

6 Tulosten tarkastelu ja analysointi

Vastausprosentti kyselyssä oli 49,4 %, joten tuloksia voidaan pitää suuntaa antavina. Kyselyn tulokset saattavat olla harhaanjohtavia, sillä harkinnanvaraisella otantamenetelmällä suoritetun kyselyn tulokset eivät välttämättä edusta koko viljelijäjoukkoa.

6.1 Taustatekijöitä

Viljelyä harrastavat olivat yhtä lukuun ottamatta paikallisia. Ainut ulkopaikkakuntalainen oli naapurikaupungista Riihimäeltä. Kyselyjä ja haastatteluja toteuttaessani totesin, että suuri osa vastaajista ei ole alkuperäisiä hyvinkääläisiä. Joukossa oli lisäksi maahanmuuttajia, paluumuuttajia sekä muualta Suomesta muuttaneita. Näillä alueilla on perinteisesti harrastettu enemmän viljelyä kotitarpeiksi kuin Etelä - Suomessa. Viljelijöistä iäkkäimmät ovat eläneet aikakaudella, jolloin omavaraisuuden merkitys on ollut suuri.

Yli puolet vastaajista asui kerrostaloissa ja toinen puoli omakotitaloissa ja rivitaloissa. Naisten osuus vastaajista oli noin 76 % pariskunnat mukaan lukien, miesten osuuden jäädessä vajaa neljännekseen. Suurin osa vastaajista sijoittui ikäluokkiin 51 - yli 66 vuotta. Kotitalouden koko oli pääsääntöisesti yksi - kaksi henkilöä. Kotitalouteen kuuluvien henkilöiden jäsenmäärällä ei näyttäisi olevan merkitystä viljeltävän palstan kokoon. Mielenkiintoista oli huomata, että omakotitaloissa asujatkin vuokraavat oman viljelypalstan. Viljelijöitä haastatellessa sain kuulla, että osa viljelee palstallaan muun muassa talven varalle perunat ja lantut ja kotona viljellään pienemmän viljelyalan vaatimia kasveja. Rivitalossa asujilla omat pihat ovat yleensä niin pienet, ettei ainakaan suurempaan viljelyyn ole mahdollisuutta. Jotain pientä voi kuitenkin viljellä.

Sadon säilyvyyden kannalta on välttämätöntä, että varastotilat ovat kunnossa. Joissain kerrostaloissa ja miksei rivitaloissakin saattaa olla vielä käytössä juurikasvien säilyttämiseen soveltuvat kelvolliset kellarikomerot. Juuresten ja muiden vihannesten säilyvyys on kuitenkin rajallinen ja mikäli säilytysolot ovat vähänkin epäsuotuista ne nahistuvat helposti. Peruna ja maustekasvit (esimerkiksi tilli ja persilja) saattavat säilyä pidempään kuin esimerkiksi juurekset ja vihannekset.

Näyttäisi siis siltä, että aktiivisimpia viljelijöitä ovat yli 51 - vuotiaat naiset. Lapsiperheiden osuus jäi hyvin pieneksi. Eniten heitä näyttäisi olevan alle 50 - vuotiaiden viljelijöiden joukossa. Tämä selittynee sillä, että mikäli lapsia on ollut, ovat he jo muuttaneet omilleen. Myös kerrostalon suosio asumismuotona selittynee pääosin pienellä perhekoolla. Ei kuitenkaan täysin, sillä vastaajien joukossa oli myös yksi neli- ja viisihenkinen kerrostalossa asuva perhe. Suurimmissa kyselyyn vastanneissa perheissä viljely näyttäisi olevan koko perheen tai ainakin useamman perheenjäsenen harrastus.

Viljelijöistä suuri osa oli jo eläkkeelle siirtyneitä tai lähellä eläkeikää olevia. Toinen puoli oli palkansaajia ja toimihenkilöitä sekä yksi kotiäiti. Useat pitkään viljelleet toivovat viljelyyn mukaan juuri lapsiperheitä ja nuoria perheitä. Lapsiperheelliset taas toivoisivat lapsille vanhempien viljelyn ajaksi turvallista leikkipaikkaa ja ajanvietettä.

Eläkkeelle siirtynyt 4H - neuvoja Aino Löytty siteerasi tiedotteessaan palstallisille vuonna 2005 kiinalaista viisautta: *”Jos haluat olla onnellinen päivän, juo itsesi humalaan, jos haluat olla onnellinen viikon, teurasta sika ja syö se, mutta jos haluat olla onnellinen loppuelämäsi, ryhdy puutarhuriksi.”*

Tällä viisaudella näyttäisi olevan perää, sillä lähes jokainen viljelystä innostunut kyselyyn vastannut aikoo jatkaa viljelyä vuodesta toiseen. Tämä tuli ilmi sekä teemahaastatteluissa, että kyselylomakkeista kysyttäessä viljelyvuosien lukumäärää sekä kuuluuko viljely tulevaisuuden suunnitelmiin. Yli puolet oli harrastanut viljelyä vähintään 10 vuotta. Tämän perusteella voisi olettaa, että suurinta osaa vasta vähän aikaa viljelleistä odottaa mielenkiintoinen viljelytulevaisuus.

6.2 Palstaviljely

Palstoille haluttaisiin päästä jo hieman aiemmin ja viljelykauden toivottiin jatkuvan aina lokakuun lopulle saakka, mikäli vain säät olisivat suosiolliset. Vuokrapalstoja haluttaisiin siis hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Viljelijät olivat yli 80 % valinneet puolen aarin ja aarin kokoiset palstat, joilla viljeltiin sekä hyöty- että koristekasveja. Naiset näyttäisivät viljelevän enimmäkseen molempia, kun taas miehet tai pariskunnat näyttäisivät keskittyvän enemmän hyötykasvien viljelyyn. Koristekasvien osuus palstoilla on kuitenkin vähäinen. Ne toimivat ilmeisesti pääasiassa tilan jakajina ja rikkakasvien ehkäisijöinä tuovat palstoille värikyyttä ja terapeuttista vaikutelmaa.

Tilaa Hyvinkään alueen vuokraviljelypalstoilla on runsaasti. Suurin osa viljelijöistä oli tyytyväinen palstansa kokoon. Ainoastaan kaksi viljelijää halusi enemmän palstatilaa. Ongelmana oli se, että lisämaa olisi haluttu oman palstan vierestä, mikä kuitenkin oli vuokrattu toisaalle. Viljelijöille on myös tärkeää saada halutessaan viljellä samaa palstaa vuodesta toiseen. Useat ovat vaalineet palstaansa huolella ja parannelleet maaperän laatua ja he kokevat kaiken vaikean hukkaan heitetyn, mikäli samaa palstaa ei jatkossa voisi itse viljellä.

Lannoituksen ja kasvinsuojelun osuus oli mielenkiintoinen keskustelunaihe. Lähes 74 % vastaajista ilmoitti käyttäneensä lannoitteita maapalstallaan. Saatujen tulosten perusteella voidaan todeta luonnonmukaisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden osuuden olevan 2/3 väkilannoitteen käyttöön verrattuna. Suurimman suosion oli saanut 4H - yhdistyksen palsta - alu-

een reunalle toimitettu turvetettu kanankakka. Kuluneena vuonna lannoitetta ei yhdistyksen kautta välitetty ja viljelijät olivat hieman pettyneitä. He olivat ostaneet kauppaliikkeistä vastaavanlaista lannoitetta, mutta arvostivat yhdistyksen toimittaman lannoitteen laadultaan paremmaksi. Luonnollisen lannoituksen osuus olisi saattanut olla vieläkin korkeampi, mikäli lannoitusvälitystä olisi jatkettu entiseen tapaan. Kasvinsuojelussa oli panostettu myös pääpiirteissään luonnonmukaisiin menetelmiin. Rikkakasvit hävitettiin 99 % kitkemällä ja haraamalla. Rikkakasveja ei tulisi päästää siementämään, sillä rikkakasvit voivat elää useita vuosia maassa (Herme 2009, 9). Seurantakäynneillä huomasi, että toiset panostivat kitkemiseen huomattavasti toisia enemmän. Rikkakasvit leviävät helposti hoitamattomilta palstoilta ja palsta-alueita rajaavilta käytäviltä. Viljelijät totesivat ahkeran kitkijän saavan palkaksi puhtaita ja maultaan parempia tuotteita. Kotiviljelmillä ei suositella käytettäväksi kemiallisia rikkaruohojen torjunta-aineita eli herbisidejä (Aaltonen ym. 2007, 83).

Osa piti palstaansa kesänviettopaikkana, jonne sukulaisetkin voi kutsua kylään ja antaa heille itse viljeltyjä tuotteita lahjaksi. Näistä viljelijöistä huomasi miten ylpeitä he olivat palstostaan ja itse viljellyistä tuotteistaan. Ajallisesti viljelyharrastus saattaa viedä hieman muita harrastuksia enemmän aikaa varsinkin, jos viljelijä panostaa palstansa hoitoon. Viljelykauden aikaisella säätilalla on myös iso merkitys ajankäyttöön. Kulunut kesä oli lähes jokaisen vastaajan mielestä ollut erityisen hyvä ja palstoilla oli vietetty enemmän aikaa.

Rahallisesti viljely ei ole kallis harrastus, mikäli viljelijällä on jo ennestään viljelyyn sopivia työkaluja, kuten puukko, lapio, talikko, kastelukannu, erilaisia haroja, harava ja kuokka. Myös harsojen hankintaan kuluu rahaa, mutta ne ovat erityisen tarpeellisia esimerkiksi Sveitsin alueella, joka on hallanarkaa aluetta. Työvälineet ovat yleensä pitkäikäisiä, joten niitä ei tarvitse ostaa joka vuosi. Toki viljelijä voi myös tehdä sopimuksen työvälineiden yhteiskäyttöä muiden viljelijöiden kanssa. Toinen menokohta ovat siemenet ja lannoitteet sekä mahdolliset kasvinsuojeluun käytettävät aineet. Vastaajista kaksi oli käyttänyt noin 200 euroa palstanhoitoon, mutta keskimääräisesti rahaa oli kulunut noin 63 euroa kasvukaudella. Puutarhuri Matti Handolin kertoi 23.6.2009 ilmestyneessä paikallislehdessä Aamupostissa laman lisäävän aina hyötykasvien käyttöä. Kaikenlaiset hyötykasvit ovat menneet todella hyvin kaupaksi. Taimimyynä on kasvanut viime vuodesta jopa 30 %. Ostoksia kuitenkin harkitaan tarkemmin. Ihmiset huomaavat, että itse voi kasvattaa jotain hyödyllistä. Taloudellista hyötyä ei pienistä hyötykasvimääristä edes toivota. (Saarikko 2009, 3,5.) Viljelijöistä kuitenkin lähes 30 % piti viljelyä myös taloudellisesti kannattavana. Samaa mieltä on 84-vuotias Riihimäkeläinen Kalle Salonen, joka viljelee kotonaan muutamaa sataa neliötä kasvimaata. Hänen mielestään ihmisten tulisi oivaltaa kasvimaan pidon taloudellinen merkitys, etenkin jos palkka on pieni. (Herme 2009, 9)

Tulosten mukaan suurimmat syyt palstaviljelyn harjoittamiseen ovat huvi ja hyöty. Viljelijät pitivät viljelyä myös kaikkein parhaimpana hyötyliikunnan lähteenä, sosiaalisten taitojen ylläpitäjänä sekä terapeuttisena toimintana. He arvostivat itse viljeltyjen tuotteiden puhtautta ja hyvää makua. Viljelyä harrastavat suosittelivat viljelyä kaikille kynnelle kykeneville. Viljelyneuvontaa toivoi lähes puolet vastaajista. Toivomuksena oli monipuolista neuvontaa kaikesta viljelyyn liittyvästä esimerkiksi aikuisille suunnattua omaa palstakerhoa tai jonkinlaista paikallista opasta. Mielenkiintoista oli, että neuvonta ei kiinnostanut pelkästään uusia viljelijöitä vaan myös pisimpään viljelleet halusivat neuvontaa. Heitä oli eniten 50 - 65 - vuotiaiden joukossa. 11 - 19 vuotta viljelleistä ei yksikään kokenut tarvitsevänsä neuvontaa. Tämä selittynee sillä, että tähän ryhmään kuuluvia oli kolme henkilöä, joista kaksi oli yli 66 - vuotiaita.

Palsta - alueilla esiintyy erilaisia viljelijää askarruttavia ongelmia ja niiden ehkäisemiseksi, lievittämiseksi tai poistamiseksi haetaan ratkaisua. Ammattitaitoinen neuvoja tai pitkän viljelykokemuksen omaava henkilö pystyisi tarpeeseen vastaamaan. Viljelyneuvonnan tarpeeseen vaikuttavat varmasti osaltaan uusien kasvilajikkeiden viljely ja niiden mukana tulevien uusien tuholaisien lisääntyminen, liian yksipuolinen viljely ja esimerkiksi pitkään viljellyn palstamaan väsyminen ja sen mukanaan tuomat haasteet sekä alueelle sopiva lannoitus. Muutamia viljelijöitä on myös harmittanut palstoilla tapahtunut ilkivalta ja pienet varkaudet.

6.3 Vastaajien ehdotukset, toivomukset ja kommentit

Viljelijät haluaisivat selkeästi lisätä kiinnostusta vuokrapalstaviljelyä kohtaan. He ehdottivat viljelymahdollisuuden aktiivista mainostamista ja markkinointia esimerkiksi lehtiartikkeleissa tai internetissä. Viljelijät itse voisivat toimia esimerkkinä. He toivoivat toiminnalle innokasta vetäjää ja erilaisten teemapäivien järjestämistä. Syksyllä ehdotettiin järjestettäväksi elonkorjuujuhlat. Opastusta haluttiin sekä uusille, että vanhoille viljelijöille ja ehdotettiin esimerkiksi aikuisille omaa palstakerhoa tai peruskursseja sekä pientä ja mielellään paikallista opasta. Myös neuvojan kiertämistä palstoilla toivottiin. Nuoria perheitä haluttaisiin mukaan toimintaan ja isovanhempia ottamaan lastenlapsia mukaan palstoille.

Hyvinkääläisen palstaviljelyn yli 30 - vuotisen historian aikana on neuvontaan suhtauduttu eri aktiviteetilla. Eläkkeelle siirtyneen itsekkin viljelyä harrastavan 4 H - neuvojan Löytyn neuvot ovat saatujen vastausten perusteella olleet selvästi tarpeellisia. Neuvontaa on välillä annettu palstoilla kiertäen ja neuvontatilaisuuksiakin on joskus järjestetty. Säännöllisestä neuvonnasta kuitenkin luovuttiin viljelijöiden vähäisen kiinnostuksen vuoksi. 4 H - yhdistys jakoi aiemmin pientä opaslehtistä viljelijöille, jossa oli käsitelty tarpeelliset asiat lyhyesti. (Löytty 2008) Yhteistyö vuokraustoiminnasta vastaavan tahon kanssa haluttaisiin huomattavasti vankemmalle pohjalle. Viljelijät haluaisivat päästä pelloille jo hieman aikaisemmin ja viljelykauden pidentämistä lokakuun loppuun. Vuokrauksesta vastaavan tahon toivottiin informoivan kyntö- ja

muokkaustoimet hoitavaa tahoa, jotta palstat olisivat hyötykasviviljelylle sopivassa kunnossa kylvöajan koittaessa. Viljelijät painottivat hyötykasvien tarvitsevan multaa, jolloin muokkaukseen ei sovellu pelkkä pintaraapaisu. Lisäksi toivottiin vuokraavan tahon yhteistyötä lannoitukseen liittyvissä asioissa. Ehdotettiin esimerkiksi läheisten tallien tuottaman hevosenselän hyötykäyttöä pelloilla ja maanäytteiden ottoa. Palstavuokran ei kuitenkaan haluttu nousevan liian korkeaksi.

Sveitsin pelloille ehdotettiin jatkuvaa kesanto/viljelytoimintaa, koska alue on niin suuri. Osa pellosta olisi siis aina viljelyssä ja osa kesannolla. Kastelun puutteellisuus koettiin myös ongelmaksi. Martin pelto on alueista ainoa, jolle vesi tulee viereisestä kaivosta. Sveitsin alueen reunassa on kasteluun soveltuva oja, mutta viljelijät kertoivat veden riittävyyden kanssa olevan toisinaan ongelmia. Osa toivoi kunnon ojitusta pelloille ja rikkaruohomyrkytystä. Myös kesannoinnin hoitoa toivottiin, jotta saataisiin esimerkiksi juolavehnaongelma pienemmäksi.

Kaiken edellisen perusteella voisi sanoa viljelijöiden olevan pääosin hyvin aktiivisia viljelytoiminnan suhteen ja useat myös hyvin oppineita maan muokkaukseen ja onnistuneeseen viljelyyn liittyvissä asioissa. Heillä on varteenotettavia ehdotuksia toiminnan kehittämiseen. Viljelijät arvostavat luonnollisuutta hyvin pitkälle ja toimivat sen mukaisesti. He kiittelivät sitä, että viljelyyn on tarjottu näin hyvät mahdollisuudet ja haluaisivat mahdollisimman monen kokeilemaan viljelyä.

6.4 Johtopäätökset

Palstaviljelytoiminta on kiinnostava ja ajankohtainen aihe. Laman myötä kotitarveviljelyn suosio on nostanut päätään ja yhä useammat haluavat panostaa pienimuotoiseen hyötykasviviljelyyn. Palstojen hoito on tehokasta hyötyliikuntaa ja lisäksi saadaan terveellisiä ja lisäaineettomia tuotteita ruokapöytään. Parhaimmillaan viljelijät ovat yhtä suurta perhettä. Viljelyn merkitys taloudelliselta kannalta ei ole suuri, mutta pienen helpotuksen se saattaa tuoda kukkaroon sellaisille perheille, jotka käyttävät paljon kasviksia ruokavaliossaan. Terveellinen ruoka, ihmisten hyvinvoinnin lisääntyminen ja peltoekosysteemien ylläpito ovat avomaatutannon positiivisia ympäristövaikutuksia (Karjalainen 2007, 115).

Hyvinkään 4 H - yhdistys on noin 35 vuoden ajan ollut aktiivinen vuokrapalstatoinnin ylläpitäjä ja kehittäjä. Sadat kotitaloudet ovat kuluneiden vuosien aikana olleet mukana toiminnassa. Osa nykyisistä viljelijöistä on ollut mukana toiminnassa alusta asti.

Hyvinkääläinen palstaviljelytoiminta perustuu hyvin pitkälti luonnonmukaiseen viljelyyn sekä lannoituksen ja maanparannuksen, että kasvinsuojelunkin osalta. Valtaosa vastanneista viljelijöistä haluaa tuottamiensa elintarvikkeiden olevan mahdollisimman puhtaan viljelyn aikaansaannosta.

Vuosina 2008 ja 2009 Hyvinkäällä kasvimaapalstoja viljeli keskimäärin 85 perhekuntaa, joista lähes puolet oli mukana tutkimuksessa. Vastausten ja haastattelujen perusteella iso osa viljelijöistä on aktiivisia ja halukkaita toiminnan kehittämiseen. Viljelijät kokivat hyötykasviviljelyn kasvimaapalstoilla olevan erinomainen mahdollisuus kaupunkilaisille saada hyötyä ja huvia samalla kertaa. Kyselyn lopussa oleviin avoimiin kysymyksiin saatiin varteenotettavia ehdotuksia ja teemahaastatteluiden tulokset vain täydensivät saatujen vastausten satoa. Viljelytaidot on pääasiassa saatu kotoa ja koulujen ja kurssien osuus vastauksista oli hyvin pieni. Neuvontaan oli tulosten perusteella selkeää tarvetta ja yhtenä toiminnan edistämisen kehittämisehdotuksena olikin erilaisten myös aikuisille suunnattujen palstakerhojen tai peruskursien järjestäminen tai paikallinen viljelyopas. Vuokraviljelytoiminnassa kuluneena vuonna tapahtuneet muutokset nostivat viljelijöiden tunteita pintaan ja he toivoivat entistä parempaa yhteistyötä vuokraustoiminnasta vastaavan tahon kanssa. Viljelijät toivoisivat toiminnalle Aion kaltaista aktiivista vetäjää ja olivat kiinnostuneita viljelytoiminnan antaman monipuolisen hyödyn esille tuomisesta esimerkiksi paikallislehden välityksellä.

6.5 Kehittämisehdotukset

Viljelytoiminnan ohjaus vaatisi asialle omistautuneen henkilön tai henkilöitä, jotka voisivat paneutua toiminnan kehittämiseen. Yhtenä vaihtoehtona voisi suunnitella yhteistyötä Hyvinkään kansalaisopiston kanssa. Näin saataisiin asiantuntevaa opastusta ja saattaisi jopa olla mahdollisuus tutustua laajemmin hyöty- ja koristekasviviljelyyn erilaisilla opintokäynneillä. Näin myös vetäjä olisi motivoitunut ja saisi palkkion työstään.

4H - yhdistyksen uusi toiminnanjohtaja muistutti, että 4 H - toiminta on pääsääntöisesti suunnattu lapsille ja nuorille ja palstaviljelytoiminta on vain yksi pieni osa - alue yhdistyksen toiminnassa. 4 H - toiminnassa olennaista on lasten ja nuorten vastuullinen ympäristökasvatus ja käden taitojen kehittäminen sekä itse tekemisen kautta saatu ilon ja onnistumisen tunne. Hyvinkään 4 H - yhdistys on aiempina vuosina järjestänyt nuorille palstakerhoja, joihin on ollut hyvä osanotto. Esimerkiksi Martin koulun opettajat kertoivat oppilaiden joukosta löytyvän viljelyn opetteluun halukkaita nuoria eri luokka-asteilta. Opettajat kuitenkin toivoivat ohjaajan järjestävän yhdistyksen puolesta, sillä ongelmaksi muodostui ajan puute ja ilmainen työ. Hyvinkään kaupunki voisi osaltaan tulla asiassa vastaan ja kohdistaa pienen osan määrärahoista näinkin hyödyllisen opetuksen tukemiseen.

Mielestäni 4 H - yhdistys voisi harkita yhteydenottoa myös kaupunginpuutarhuri Terhi Parkkali - Reskolaan ja ehdottaa yhteistyötä palsta - alueiden käytävien ja ojanpenkkojen säännöllisestä siistimisestä. Kaupunginpuutarhurin johtamalla puistoyksiköllä on työhön tarvittava koneistus ja työntekijät. Palsta - alueiden käytävät olisi hyvä suunnitella esimerkiksi kaksi ker-

taa työnnettävän ruohonleikkurin leikkuualueen levyiseksi. Ojanpientareet voisi siistiä siima-leikkurilla tai tarvittaessa raivaussahalla. Näin saataisiin palsta - alueiden yleisilme huomattavasti siistimmäksi ja edustavammaksi sekä minimoitaisiin samalla rikkakasvien leviäminen käytävien ja ojanpientareiden kautta. Alueilla olisi myös mukavampi kulkea. Palstan vuokranneet viljelijät hoitaisivat tietysti itse omat viljelyalueensa.

Hyvinkäällä on aiemminkin tutkittu paikallista palstaviljelytoimintaa. Kyseessä oli Teppo Leppäsen puutarhatalouden erikoistyö "Palstaviljelytoiminta Hyvinkäällä" vuodelta 1984. Leppänen opiskeli silloisessa Hyvinkään maatalousopistossa. Leppänen mainitsee aihetta tutkitun valtakunnallisella tasolla ainakin Hilkka Partasen(1981) pro gradu - työssä sekä Tiaisen (1984) työssä "Palstaviljely ja sen kansantaloudellinen merkitys". (Leppänen 1984,14)

7 Työn arviointi

Alkuperäisenä suunnitelmanani oli saada työ valmiiksi vuoden 2008 aikana. Erinäisistä syistä johtuen työn loppuun saattaminen kuitenkin venyi vuoden 2009 syksyyn, mikä ei kuitenkaan ollut huono asia. Vuokraustoiminnasta vastaavan toiminnanjohtajan vaihdos toi mukanaan viljelijöitä askarruttavia muutoksia palstaviljelytoimintaan. Viljelijät olivatkin aktiivisesti mukana kyselyn ja teemahaastatteluiden toteuttamisessa, sillä he halusivat saada ääntään kuuluville. Haastatteluiden sato oli erinomainen lisä varsinaiseen kyselyn täydentäjänä. Kyselyn vastausprosentti oli mielestäni hyvä ja tulokset vastasivat työlle asetettuihin tavoitteisiin.

Sain kyselyn ensimmäisen osan suoritettua jo viime vuoden (2008)keväällä. Loppukyselyt tein kuluneen syksyn (2009) aikana kuten myös kaikki teemahaastattelut. Kyselyn laatimisen ja teemahaastattelurungon pohtimiseen en sen kummemmin käyttänyt aikaa. Näin jälkikäteen ajatellen kysymykset olisi voinut laatia hieman toisin, sillä osaa joutui muokkaamaan niitä tietokantaan tallennettaessa. Kyselyn ja haastatteluiden toteuttamiseen taas kului aikaa ihan mukavasti.

Tein opinnäytetyötä varsinaisen työn ohessa ja aika ajoin meinasin usko työn valmistumisesta olla koetuksella, sillä työlle laatimani aikataulusuunnitelma heitti pahasti sivuun. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekeminen oli aikaa vaativampi ja haastavampi prosessi, kuin etukäteen kuvittelin. Työn tekeminen toisen työn ohessa vaatii pitkäjänteisyyttä ja joustamista puolin ja toisin. Asetan itselleni usein korkeat tavoitteet ja niistä joustaminen on vaikeaa. Kirjoittamisen alkuun päästyäni työ tuntui ohjailevan itse itseään, mutta kuitenkin hallitusti.

Etukäteen epäilin SPSS:n käytön tuottavan ongelmia, mutta yllätyksekseni se olikin ihan looginen ohjelma. Aikaa ohjelman käyttäminen vei, etenkin kun tallensin tietokantaan kerralla kaikkien 42 kyselylomakkeen tiedot. Analyysien tekeminen ja ristiintaulukointi oli hauskaa puuhaa. Välillä kyllä mietin, että tulikohan kuitenkaan se haluttu tärkeä tieto esille laatimistani taulukoista tai kuvioista tai tulkitsinko tulokset oikein.

Excelin käyttö oli toinen peikko, jota aluksi jännäsin. Se oli kuitenkin turhaa, sillä opin loppujen lopuksi hyvin myös tämän ohjelman käytön ja sain mielestäni hyviä taulukoita ja kuvioita aikaiseksi.

Alkuperäisenä tarkoituksena oli käyttää Map Info - ohjelmaa karttojen laadinnassa. Kotikoneellani ei kyseistä ohjelmaa ole, joten ajan käytön rajallisuuden vuoksi muokkasin kartat Paint. Net 3.35 - versiolla. Tämän ohjelman sain tehtyä kotikoneella. Karttapohjan käyttöön hain lupaa Hyvinkään maanmittausinsinööritä.

Teoriaosuuden kirjoittaminen oli helppoa, sillä aiheeseen liittyviä kirjallisia lähteitä on hyvin saatavilla, kunhan vain löytää sopivat hakusanat kirjahaussa. Internetissä on myös kasvimaaviljelijöille tarjontaa laidasta laitaan. Teoriaosuuden rajaaminen tuotti hieman päänsäivää, mutta koin lopulta onnistuneeni selventämään kaikenlaista oleellista työhön liittyvää.

Koin työn olevan tarpeellinen päivitys vuokrapalstaviljelyn nykytilasta Hyvinkäällä. Toivon sekä palstaviljelijöiden, että 4 H - yhdistyksen saavan siitä hyötyä ja uusia näkökulmia toiminnan kehittämisessä.

Aiheeseen liittyviä lisäopinnäytetyöaiheita olisivat esimerkiksi paikallisen viljelyoppaan laatiminen ja samalla paikallisten tai lähialueiden yhteistyökumppaneiden kartoittaminen (esimerkiksi lannoitteet ja maanparannusaineet) sekä viljelytoiminnan markkinointi.

Lähteet

Kirjat ja vastaavat julkaisut

Aaltonen, M., Forsblom J., Hokka L., Kress H., Nurmi L., Rahtola M. & Rätty, E. 2007. Puutarha ja Piha. Porvoo: Werner Söderström.

Etelä - Savon Marttapiiriliitto ry. 2002. Yrtit puutarhan hyöty- ja koristekasveina. Mikkeli: Teroprint.

Forsblom, J. 2000. Hyvän sadon hyötytarha. Helsinki: Edita.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Publishing.

Holopainen, M & Pulkkinen, P 2003. Tilastolliset menetelmät. Helsinki: Werner Söderström.

Holopainen, M., Tenhunen, L., & Vuorinen, P. 2004. Tutkimusaineiston analysointi ja SPSS. Hamina: Kotkan Kirjapaino.

Hyvinkään kaupunki, ympäristöasiainkeskus 1999. Hyvinkään ympäristön tilan katsaus. Hyvinkää: Paino T - Print.

Karjalainen, K. 2007. Satoa maasta - avomaatuotannon perusteet. Helsinki: Edita Prima.

Koivunen, T., Linden, L. & Rappe, E. 2003. Puisto, puutarha ja hyvinvointi. Jyväskylä: Gummerus.

Lehtonen, U., 2004. Luonnonmukaisesti omassa kotipuutarhassa. Luomuviljelyn käsikirja kaikille kotipuutarhureille. Porvoo: Werner Söderström.

Peltola, R. & Koivu, K. 2009. Taitava puutarhuri. Porvoo: Werner Söderström.

Persson, E. & Robild, G. 2005. Första trädgården. Nacka: Repro.

Vanhala, P. 2000. Luomuvihannesten kasvinsuojelu. Jyväskylä:Gummerus.

Artikkelit

Herme, P. 2009. Salosten pihassa kasvetaan niin että kohina vain käy. Aamuposti 12.8.2009, 9.

Lehtinen, S - L., 2006. Ryytimaa 1700 - luvun malliin. Viherpiha 5/2006, 68 - 72.

Lehtonen, K - V. 2009. Hyvinkään 4H- yhdistyksen palstakerhoissa kasvaa syksyille satoa sipulista porkkanoihin. Viikkouutiset 2.7.2008, 5.

Saarikko, E. 2009. Palstaviljely tuottaa huvia ja hyötyä. Aamuposti 23.6.2009, 3 & 5.

Sinisalo, P. 2009. Amerikkalaiset intoutuneet kasvimaiden vaalimiseen. Aamuposti/STT: mukaan, 12.

Internet lähteet

Hyvinkään kaupunki 2009 a. [WWW - dokumentti].

<<http://www.hyvinkaa.fi/Hallinto-ja-kaupunkitieto/Hyvinkaa-info>>. (Luettu 29.9.2009).

Hyvinkään kaupunki 2009 b. [PDF - dokumentti].

<<http://www.hyvinkaa.fi/Tiedostot/Kartat%20ja%20paikkatieto/Teemakartat/Opaskartta2008.pdf>>. (Luettu 12.10.2009).

Kaukoranta, J - P. 1997. Hyvinkään pienilmastotutkimus. [WWW - dokumentti].

<<http://bombay.galleria.fi/Tapulikaupunki/jpk/hyvinkaa.html>>. (Luettu 6.11.2009).

Kekkilä. 2009. Kasvuvyöhykkeet. [WWW - dokumentti].

<<http://www.kekkila.fi/kotipuutarhurit/viherwiki/kasvuvyoehykkeet>>. (Luettu 6.11.2009).

Youtube 2009 a. First Lady Michelle Obama plants a White House vegetable garden. (Videodokumentti).

<http://www.youtube.com/watch?v=hBTZ0hZ9Q4w&feature=player_embedded#>. (Katsottu 6.11.2009).

Youtube 2009 b. First Lady Michelle Obama in the Garden on Health and Nutrition. (Videodokumentti).

<<http://www.youtube.com/watch?v=R1vUBYr0-LE&NR=1>>. (Katsottu 8.11.2009)

Youtube 2009 c. First Lady: White House garden will feed many. (Videodokumentti).

<<http://www.youtube.com/watch?v=ERAZoNZIEv4&NR=1>>. (Katsottu 8.11.2009)

Wikipedia 2009. Kansakoulu. [WWW - dokumentti].

<<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kansakoulu>>. (Luettu 8.10.2009).

Julkaisemattomat lähteet

Kekkonen, P. Opinnäytetyö palstoista. Vastaanottaja Saarentausta, M. Lähetetty 2.10.2009 [viitattu 2.10.2009]. Yksityinen sähköpostiviesti.

Leppänen, T. 1984. Puutarhatalouden erikoistyö. Palstaviljelytoiminta Hyvinkäällä.

Löytty, A. 2008 a. Henkilökohtainen haastattelu 23.4.2008.

Löytty, A. 2008 b. Henkilökohtaisen tapaamisen yhteydessä 23.4.2008 annettu tiedote palstalaisille.

Löytty, A. 2009. Puhelinkeskustelu 2.10.2009.

Tuominen, R.2009. Puhelinkeskustelu 1.10.2009. Hyvinkään Siirtolapuutarhayhdistys.

Nukala, J. 2009. Anomus kartan käyttöön päättötyössä. Vastaanottaja Saarentausta, M. Lähetetty 12.10.2009. Hyvinkään kaupunki/kaupunkimittaus, paikkatietopalvelut. Yksityinen sähköpostiviesti.

Kuvaotsikkoluettelo

Kuva 1. Kasvimaapalstaviljelyalueiden sijoittuminen Hyvinkäällä 2009 (Hyvinkään kaupunki 2009 b.) Copyright Hyvinkään kaupunki/kaupunkimittaus.	14
Kuva 2. Palstaviljelijöiden asumismuoto.....	24
Kuva 3. Vastaajien koulutustausta	25
Kuva 4. Vastaajien ammattitasta	26
Kuva 5. Viljelyssä käytetyt lannoitteet ja maanparannusaineet	29
Kuva 6. Viljelyn motiivit	31
Kuva 7. Viljelijöiden toivomuksia neuvonnan kohdistamisesta.....	32

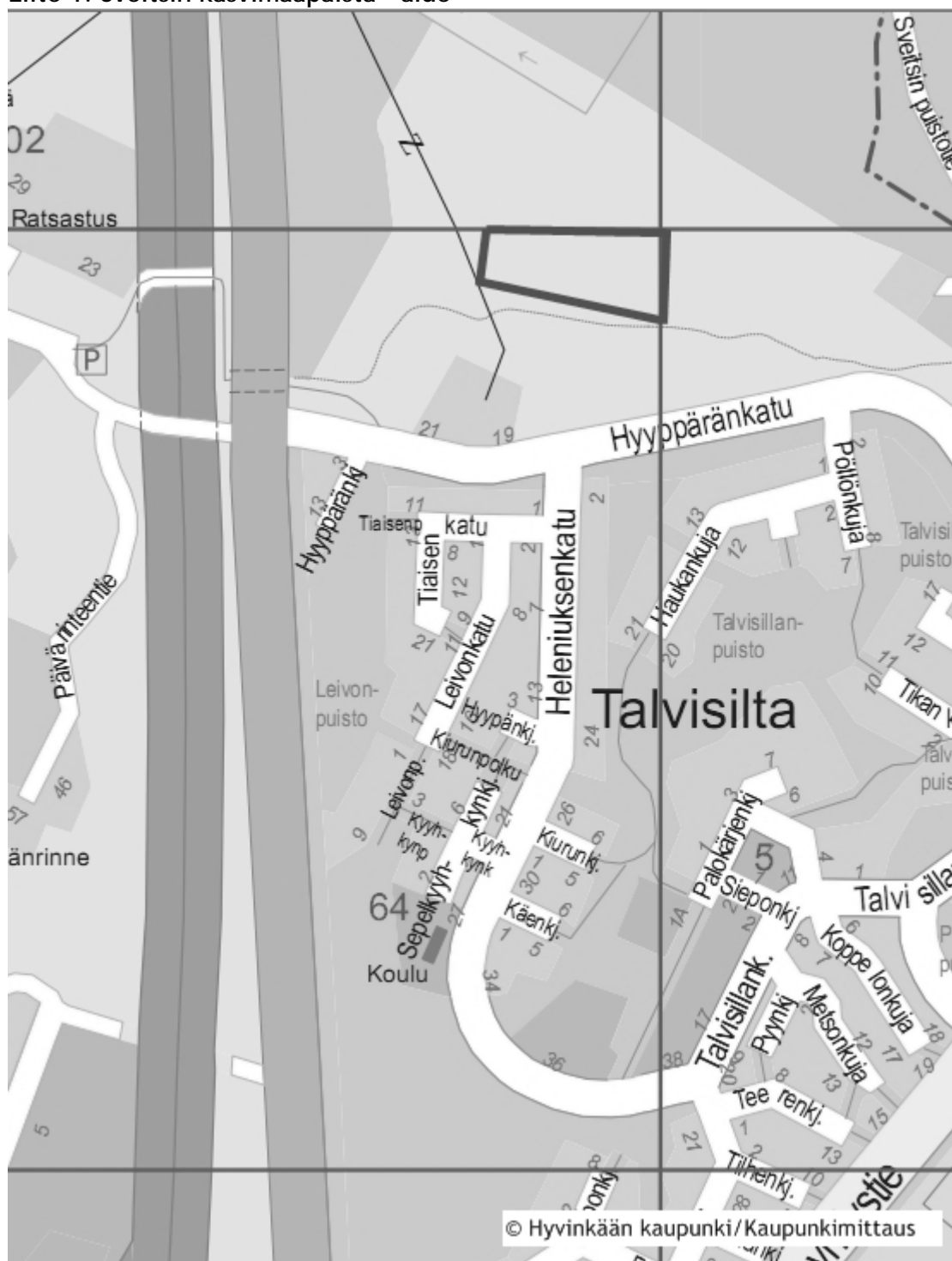
Taulukko - otsikkoluettelo

Taulukko 1. Palstaviljelytoiminnan kehitys Hyvinkäällä vuodesta 1974-vuoteen 2009	13
Taulukko 2. Palstaviljelyalueet Hyvinkäällä vuodesta 2009 eteenpäin	16
Taulukko 3. Vastaajien sukupuolijakauma viljelyaktiivisuuden mukaan	23
Taulukko 4. Vastaajien ikärakenne	23
Taulukko 5. Palstaviljelyä harjoittavien asutokuntien jakautuminen koon mukaan.....	24
Taulukko 6. Kyselyyn vastanneiden viljelyaika vuosina.....	26
Taulukko 7. Viljelijöiden osuudet viljelytaidon oppimispaikan mukaan	27
Taulukko 8. Viljelyn jakautuminen kasvilajeittain	28
Taulukko 9. Palstakoon jakautuminen asutokunnittain	28
Taulukko 10. Kasvinsuojeluaineiden käyttö	30
Taulukko 11. Viljelijöiden palstojen hoitoon käyttämä aika tunteina viikossa kasvukauden alussa ja lopussa	30
Taulukko 12. Viljelijöiden arvioimat kulut kasvukaudelta	31

Liitteet

Liite 1. Sveitsin kasvimaapalsta - alue	48
Liite 2. Vanhamyllyn kasvimaapalsta - alue	49
Liite 3. Kaskentien kasvimaapalsta - alue	50
Liite 4. Martin kasvimaapalsta - alue	51
Liite 5. Kartankäyttölupa	52
Liite 6. Kyselylomake	53
Liite 7. Teemahaastattelulomake	56

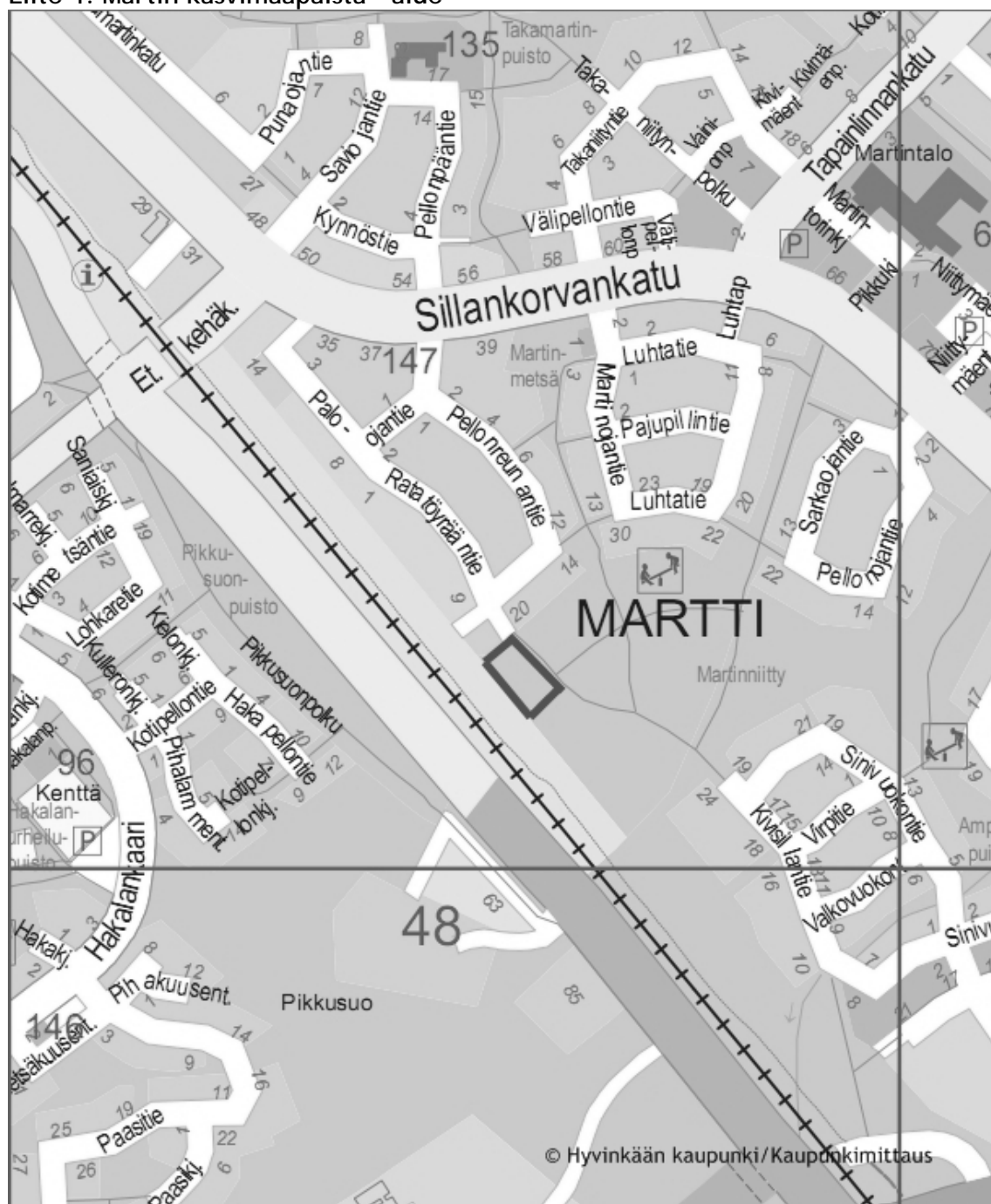
Liite 1. Sveitsin kasvimaapaalsta - alue

Liite 2. Vanhamyllyn kasvimaapaalsta - alue

Liite 4. Martin kasvimaapaalsta - alue

**HYVINKÄÄN KAUPUNKI
TEKNIIKAN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA
KAUPUNKIMITTAUS**

Opiskelija Minna Saarentausta pyytää lupaa käyttää Hyvinkään kaupungin opaskarttaa lopputyössään, jonka aiheena on hyöty- ja koristekasviviljely Hyvinkään kaupungin omistamilla vuokratiljelyllypalstoilla.

Tarvittavan kartta-aineiston hakija saa Hyvinkään kaupungin internet-sivuilta.

Hyvinkään opaskartan käyttöoikeus myönnetään haettuun tarkoitukseen seuraavilla ehdoilla:

1. Käyttöoikeus myönnetään vain haettua tarkoitusta varten.
2. Käyttöoikeudesta ei peritä maksua.
3. julkaisussa näkyvissä kartoissa on mainittava teksti:
"Copyright Hyvinkään kaupunki/kaupunkimittaus".
4. Kaupunki ei vastaa mahdollisen virheellisen tiedon aiheuttamista vahingoista hakijalle tai kolmansille.
5. Hakijalle luovutetaan aineistoon käyttöoikeus, aineiston omistusoikeus säilyy kaupungilla. Hyvinkään kaupungilla on Tekijänoikeuslain mukainen tekijänoikeus aineistoon.

Hyvinkää 12.10.2009

Jari Nukala

Maanmittausinsinööri, Kaupunkimittaus / Paikkatietopalvelut

Liite 5. Kartankäyttölupa

Liite 6. Kyselylomake

Tämän kyselylomakkeen tarkoitus on selvittää Hyvinkään palstaviljelyn yleisyyttä, laatua, luonnonmukaisuutta, viljelijän muotokuvaa sekä neuvonnan ja mahdollisen lisämaan tarvetta. Kyselyn tarkoitus on myös selvittää keinoja palstaviljelytoiminnan elvyttämiseksi. Tutkimuksesta voi koitua hyötyä myös viljelijöille, mikäli he täyttävät etenkin viimeiset kohdat huolella.

TAUSTATIEDOT

Ympyröi lähin vaihtoehto

1. ASUMISPAIKKAKUNTA Hyvinkää/ muu paikkakunta; mikä
2. ASUMISMUOTO a) omakotitalo b) rivitalo c) kerrostalo
3. KOULUTUS a) kansakoulu b) peruskoulu c) ylioppilas d) opistotaso e) AMK
f) korkeakoulu g) yliopisto
4. AMMATTI a) toimihenkilö b) yrittäjä c) palkansaaja d) opiskelija e) kotiäiti f) työtön
g) eläkeläinen
5. IKÄ vuotta
6. KOTITALOUTEENNE KUULUVIEN HENKILÖIDEN LUKUMÄÄRÄ , JOISTA
VILJELYYN OSALLISTUU
7. VILJELYYN AKTIIVISESTI OSALLISTUVAN SUKUPUOLI a) nainen b) mies c) molemmat

PALSTAVILJELY

8. KUINKA KAUAN OLETTE HARRASTANUT PALSTAVILJELYTOIMINTAA?
vuotta
9. VILJELETTEKÖ HYÖTYKASVEJA/ KORISTEKASVEJA/ MOLEMPIA?

10. MISSÄ/MITEN OLETTE OPPINUT VILJELYTAIDON? koti/ koulu/ kurssi/ muu

11. PALSTANNE KOKO JA SIJAINTI? aari(a) (1 aari on 10mx10m) ,

12. ONKO TILAA RIITTÄVÄSTI? kyllä / ei Jos ei, niin paljonko haluaisitte lisää?

13. KÄYTTITTEKÖ VIIME KESÄNÄ LANNOITTEITA JA MAANPARANNUSAINEITA: kyllä / en

(tähän kohtaan voi ilmoittaa käytetyn tuotteen nimen/merkin, jos muistaa ja annetun määrän arviolta)

luomulannoite:	määrä:	kg
väkilannoite:	määrä:	kg
kalkki:	määrä:	kg
tuhka:	määrä:	kg
komposti:	määrä:	kg
muu:	määrä:	kg

14. KÄYTTITTEKÖ KASVINSUOJELUAINEITA? kyllä / en

15. JOS KÄYTTITTE, NIIN MINKÄ TORJUNTAAN?

rikkakasvit

tuholaiset

kasvitaudit

16. KUINKA PALJON RAHAA ARVIOISITTE KULUVAN VILJELYYN KOKO KAUDEN AIKANA?
(palstavuokra, siemenet, lannoitteet, työvälineet jne.)

17. ARVIOIKAA VILJELYYN KULUVA AIKA: tuntia/ viikko

18. MIKSI HARJOITATTE PALSTAVILJELYÄ?

a) omaksi iloksi ja mielenvirkistykseksi b) viljely on harrastus c) viljely on taloudellisesti kannattavaa

d) laatu on parempi kuin ostotuotteiden e) tuotteita on vaikea saada kaupasta f) myyntiin

19. KOETTEKO TARVITSEVANNE VILJELYNEUVONTAA? kyllä / en

20. MIKÄLI VASTASITTE KYLLÄ, NIIN KOSKISIKO NEUVONTA

kasvien valintaa

kylvöaikaa

lannoitusta ja maanparannusta

kasvituholaisia ja niiden torjuntaa

muuta, mitä

21. EHDOTUKSIA VILJELYTOIMINNAN ELVYTTÄMISEKSI (1 – 3 ehdotusta)

22. TOIVOMUKSIA JA KOMMENTTEJA

Liite 7. Teemahaastattelulomake

Tätä teemahaastattelurunkoa on tarkoitus käyttää apuna loppukesään ajoittuvassa lyhyessä haastattelutilaisuudessa. Teemahaastattelu on jatkoa kevääseen ja alkukesään ajoittuvaan varsinaiseen kyselyyn, jossa selvitetään palstaviljelyn yleisyyttä ja laatua Hyvinkäällä, viljelijöiden taustaa ja motiiveja, neuvonnan ja mahdollisen lisämaan tarvetta sekä kartoitetaan keinoja palstaviljelytoiminnan elvyttämiseksi. Teemahaastattelun on tarkoitus tukea varsinaista kyselyä. Teemahaastatteluun pyritään saamaan uusia ja vasta vähän aikaa viljellettä ja kerronnan on tarkoitus olla vapaata. Näin saadaan toivottavasti monipuolisempia ajatuksia ja toiveita esiin, joita viljelijöille viljelykauden aikana mieleen tulee. Varsinaisen kyselyn ja haastattelutuokioiden tuloksilla saattaa olla toimintaa ohjaava vaikutus Hyvinkään palstaviljelytoiminnan tulevaisuutta ajatellen.

Haastattelurunko

1. KUINKA KAUAN OLETTE HARRASTANUT PALSTAVILJELYTOIMINTAA?
2. ONKO KULUNUT VILJELYKAUSI MENNYT ODOTUSTEN/SUUNNITELMIEN MUKAAN?
3. VILJELETTEKÖ HYÖTYKASVEJA / KORISTEKASVEJA /MOLEMPIA?
4. OLIKO KASVIVALINTA MIELESTÄNNE HELPPOA?
5. OLIKO LANNOITEVALINTA HELPPOA?
6. ONKO TEILLÄ OLLUT KULUNEEN KESÄN AIKANA PALSTALLANNE RIKKAKASVI- TAI TUHOLAISONGELMIA?
7. OLISITTEKO MIELESTÄNNE TARVINNUT NEUVOJA JA OPASTUSTA EDELLÄ MAINITUISSA ASIOISSA?

8. KUULUUKO PALSTAVILJELYN HARJOITTAMINEN TULEVAISUUDEN
SUUNNITELMIINNE?

9. OLISIKO TEILLÄ EHDOTUKSIA VILJELYTOIMINNAN ELVYTTÄMISEKSI/
SUOSITTELETTEKO SITÄ MUILLE?

10. PALAUTETTA TOIMINNASTA VASTAAVALLE TAHOLLE

11. KOMMENTTEJA